

I don't want to talk about it

Andre delrapport i et prosjekt om
KVINNER OG JENTER
MENNESKERETTIGHETER OG
MENTAL, MEDISINSK OG FYSISK HELSE

Strukturerte intervju med 13 kvinner og jenter
fra 10 forskjellige land i Europa, Asia og Afrika.

Lagt fram på Konferanse om Ytringsfrihet 22.08.09

INNHOOLD

S 2	Mørkt og ned i alle retninger	
S 4	Litt om rapportens struktur	
S 5	Kommentarer til hvert delskjema	Delskjemaene S 27
S 5	Rapportens navn – <i>I don't want to talk about it</i>	
S 5	Delskjema A	Personlige opplysninger ..... S 27
S 7	Delskjema B	Oppvekst i familiens skjød ..... S 31
S 9	Delskjema C	Elementer av tradisjonell kjønnsbasert Forfølgelse..... S 37
S 12	Delskjema D	Menstruasjon, gynekologiske problem, Riter og tabuer. Jomfrudom, abort S 42
S 15	Delskjema E	Psykisk helse ..... S 47
S 17	Delskjema F	Årsaker fra hjemlandet ..... S 52
S 21	Delskjema G	Flukten – Krise eller lettelse? ..... S 62
S 21	Delskjema H	Bakgrunn fra mottak..... S 64
S 23	Delskjema I	Årsaksvurdering ..... S 66
Vedlegg		
S 68	Kvinnen som en del av mannen – Kjønnsforfølgelse i Iran	
S 73	Philip Njaru	Women are not protected in Cameroon

MØRKT OG NED I ALLE RETNINGER

Jeg var 12 eller 13, og jeg leste *'Stjernene og universet, populær Astronomi'* av Ingolf Ruud. Det var spennende lesning, og meget nifst. Jeg var der, og det var mørkt og ned i alle retninger, uendelig langt ned. Jeg kunne ikke lese i ett. Jeg måtte stoppe. Jeg måtte holde meg fast. Det var *for* nifst. Og så fortsette neste kveld. Det var for spennende.

Jeg gjenopplever denne følelsen som voksen, i arbeidet med asylsøkere. Høsten 1996 gjorde jeg strukturerte intervju om arrestasjon og tortur med asylsøkere fra Kenya, mange av dem med referanse til den bevegelsen Koigi Wa Wamwere ga navnet *Safina – Arken*. Alle fortalte om arrestasjoner, og plasseringer i små rom, kanskje 20 mennesker i så små rom at det knapt var ståplass, med bøtte i kroken. Den ene etter den andre fortalte helt tilsvarende, like trangt, varmt og jævlig, med insekter og udyr, noen ganger kvinner og menn i samme celle, med tortur til avveksling, urent og stinkende. Jeg kunne ikke fatte det.

Det var først et halvt år etter, da jeg var på en studietur til Sri Lanka, at det gikk opp for meg at slik var den dystre virkelighet. En journalist som i sin orientering opplyste om celler, 6 fot x 8 fot, med tilsvarende forhold, ga meg aha-opplevelsen. Det er slik det er. Snart etter ble det bekreftet av den norske lederen av Forut-kontoret, som fortalte om hvordan han sporet opp uteblivende medarbeidere hos politiet og hentet dem ut - fra slike celler.

Det er ikke bare i Kenya og på Sri Lanka. I land etter land finner vi tilsvarende forhold, formodentlig en arv fra kolonitiden. I en rapport jeg skrev i 2000 om saker fra Kamerun, brukte jeg betegnelsen *"Business of Terrorism"*. Fordi behandlingen fungerer som terror som det handles med; familie eller andre kan kjøpe seg til å levere mat, til å lette tortur og etter hvert til å kjøpe fri, på det ene eller andre viset.

Noen av de kenyanske asylsøkerne var jenter. Noen av de kamerunsk asylsøkerne var jenter. Men jeg tenkte som mann om menn. Jeg klarte ikke å fange opp at jentene i tillegg til mannens problematikk også hadde kvinnens problematikk.

I arbeidet med prosjektet vårt om *'Kvinner og jenter, menneskerettigheter og mental, medisinsk og fysisk helse'*, erfarer jeg samme opplevelsen av avgrunn. Det er for jævlig, det er for stygt, det er for omfattende til å ta det inn i begripelsen, å gjøre seg fortrolig med at slik er det. Samtidig bevisstheten om at jeg er en del av det. En gryende og nifs skam av min egen identitet som Mann, Herre og Menneske.

Den ene av jentene sier: *'I don't want to talk about it.'* Forståelig nok. Det dreier seg om både skam og traume. Disse intervjuene er i så måte heller underrapportering enn overrapportering.

Og våre utlendingsmyndigheter, som jentene søker beskyttelse hos? Ser de dybden? Det ser så langt ut til at de ikke ønsker og er lite mottakelig for slike inntrykk..

Det er vanlig i denne verden at kvinner er underordnet menn, at de tilhører menns hus, ansvar og beskyttelse. Noe av det vi erfarer, og som jeg stadig vil vende tilbake til, er at å løsrives eller støtes ut fra menns beskyttelse jevnt over er katastrofalt. Vi har brukt uttrykket at den utstøtte kvinnen ikke har en snøballs sjanse til å etablere seg på verdig vis. Derfor betegnelsen *Snøballkvinner*. Noe av det som skremmer mest, er derfor utlendingsmyndighetenes konsekvente vilje til å holde disse jentene i utstøtt tilstand, i stedet for å gjøre en innsats for å spore dem inn på verdige livsløp. They don't want to think about it.

Den første delrapporten kalte jeg 'ALLTID REDD' Den inneholdt 13 strukturerte intervju med kvinner fra 2 land med felles bakgrunn, Etiopia og Eritrea. I den foreliggende rapporten har vi med så mange land som mulig, for å se om vi finner felles trekk. Rapportene bør leses sammen. Spesielt ber jeg om å gå til den første delrapporten, '*Alltid Redd*', for å lese om bakgrunnen for prosjektet.

Som et gjennomgående trekk er **utstøtelse** et hovedpoeng. Når uløkkka er ute, starter jentene på en klasse- eller statusreise som går kun én vei, nedover. Menneskerettighetenes to store kategorier for krenkelser er trelldom og tortur. Merk imidlertid at det på statusskalaen finnes trinn under trellden, å være utstøtt, å være fortapt.

Å støtes ut i det ytterste mørke. Det alminnelige med å støtes ut, i det ytterste mørke. Dette er alminnelig og utbredt tradisjon og historie. Det er religiøst befestet, avstanden mellom fortapelse og evig liv. Det hører til min egen historiske identitet. Derfor er det ekstra nifst, *for* nifst å ta inn over seg. Det å holde oppgjør med sin egen utleverte identitet. Likevel må jeg videre. Og hvorfor må jeg? Spenning er det ikke. Det er et annet og sterkere insitament.

Jeg vet at jeg nå bruker et tabubelagt ord. Likevel er jeg så dristig å kalle det **kjærlighet**. Jeg eksperimenterer med kjærlighet. Kjærlighet, ledsaget av indignasjon. Jeg bruker ordet fordi dette kanskje er det viktigste funnet så langt, nødvendigheten av kjærlighet for å forstå, innse og handle.

Dette er i motsetning til kravet om **profesjonalitet**, slik det ofte fremtrer som et krav om *ikke* å blande inn følelser, men å være lojal og avholde seg fra å eksperimentere med personlig og selvstendig samvittighet. Etter mitt syn og erfaring er kravet om profesjonalitet i den form i så måte et farlig krav, fordi det kan legitimere kulde, avstandstagen og ekskludering.

Verdenserklæringens artikkel 1, andre setning lyder:

De er utstyrt med fornuft og samvittighet og bør handle mot hverandre i brorskapets ånd.

Dette er menneskerettighetene oppsummert i én setning, menneskerettighetene som handlingsimperativ. I denne kombinasjonen med fornuft og samvittighet kan '*brorskapets ånd*' ikke forstås som annet enn kjærlighet og solidaritet.

Det er en erfaring jeg tror jeg deler med mange, det at det er sjelden du er så glad i ungen din som når han eller hun klynger seg til deg i fortvilet, uartikulert gråt. Jeg tror faktisk de fleste av oss er utstyrt med den nødvendige kjærlighets evne. Det store spørsmålet er å ta den til anvendelse og utvikling, i kollektiv målestokk.

Disse jentene er vitner fra en utbredt ukultur av grove, skammelige og omfattende krenkelser av menneskerettighetene, rettet mot kvinner og jenter. Jeg kan bare be om at vitneprovene blir lest med alvor og at de kan inspirere til å starte en motkultur av kjærlighet og inkludering.

LITT OM RAPPORTENS STRUKTUR

Dette må ikke oppfattes som en endelig rapport. Det er en presentasjon av et råmateriale. Intervjuene er gjort av 4 forskjellige intervjuere. Jeg har ført alle intervjuene inn i samme skjema. Intet lagt til. Kun trukket fra så mye at det skal være svært vanskelig å spore tilbake til person.

Hvert intervju tar lang tid. Derfor er det, som vil ses av tallmaterialet, noen av intervjuene som ikke er slutført.

Vedlegg 1, Intervjusamlingen, som er rapportens sentrale del.

Foran intervjusamlingen har jeg valgt å legge inn mine kommentarer. Disse er ikke fullstendige. Håpet er å medvirke til å utvikle en løpende dialog. Intensjonen er å komme med flere slike intervjusamlinger og fortløpende å legge dem fram på konferanser i Trondheim Menneskerettighetshus. I kommentarene legger jeg vekt på å ta fram enkelte poeng som slår meg som relevante og interessante, samtidig som jeg stadig er på jakt etter å beskrive det som for meg fortøner seg som mørkt og ned i alle retninger. Jf. det bibelske ordet '*fortapelse*'. I menneskerettighetenes mere nøkterne språkdrakt er det '*mønstre av forfølgelse*', eller, for å bruke formulering fra torturkonvensjonens artikkel 3.2:

..., the existence in the state concerned of a consistent pattern of gross, flagrant or mass violations of human rights.

Det har vært vanskelig å finne noen god oversettelse. Det gjelder spesielt ordet '*flagrant*', som har et moralsk element i seg som for eksempel ordet '*åpenbare*' ikke har. '*I forakt for*' skrevet som adjektiv. Dertil gjelder det ordet '*violations of*' som gjerne oversettes med '*brudd på*'. '*Krenkelser av*' er etter mitt syn bedre. '*Brudd på*' abstraherer fra individet. '*Krenkelser av*' gjelder mer enn krenkelser av et abstrakt regelsett. Det gjelder krenkelser av konkrete, levende mennesker og deres menneskeverd.

I 2007-2008 gjorde vi et forsøk på å snu oppmerksomheten fra å beskrive krenkelser og den krenkede, til å beskrive krenkeren. Noe av det vi fant, var at krenkeren gjerne ikke var det barbariske individet, men barbariske strukturer. Rapporten vår kalte vi '*Barbariske strukturer og ondskapens banalitet*'. Blant annet gjorde vi et forsøk på å beskrive et mønster av kjønnsforfølgelse i Iran. Denne legges ved som vedlegg 2:

Vedlegg 2: IDEEN OM KVINNEN SOM DEL AV MANNEN – Kjønnsforfølgelse i Iran

Videre har journalisten Philip Njaru skrevet om kjønnsforfølgelse i Kamerun

Vedlegg 3 Philip Njaru   *Women are not protected in Cameroon*

KOMMENTARER TIL HVERT DELSKJEMA

Rapportens navn: I DON'T WANT TO TALK ABOUT IT

Vi finner replikken i Delskjema C –*Elementer av tradisjonell kjønnsbasert forfølgelse.*, under spørsmål om omskjæring: ”*Er det noe du husker?*” Hun svarte: ”*I don't want to talk about it.*” Dette er en påminnelse om at det som her legges fram, er meget privat informasjon. Det omfatter både traumer og skam.

Likevel viser jentene gjennomgående takknemlighet for at vi spør, lytter og noterer. Det vi noterer, er nemlig ikke skam, men den urett som begås. For mange kan det dertil være en lettelse å få ting sagt og beskrevet. Samtidig må vi regne med at langt fra alt sagt og fortalt. Det bør være sagt nok.

DELSKJEMA A – PERSONLIG OPPLYSNINGER

Det er viktig i slikt arbeid ikke å begrense seg til å registrere og plote svar statistisk. Med all respekt for samtalens likeverd, bør man være like oppmerksom på svarenes kvalitet som på spørsmålenes, og at svar kan inneholde kvaliteter som ikke var tenkt eller forstått av den som formet og stilte spørsmålene. Jeg vil mene som prinsipp at de beste spørsmålene er slike som utløser interessante svar. Og da er det vesentlig å kunne lytte og ha antenne og sans for det interessante, selv om og kanskje spesielt når svarene ikke matcher spørrerens forventninger.

Jeg skal ta fram to eksempler:

Om tvangsgifte

Først den lille samtalen på slutten av delskjema A:

MARRIAGE

I have been with him for some time. Then the marriage was to be arranged between the two families. The family took over. They have the initiation and the marriage contract.

- *The lady, (that helped you to escape) went to your father to take over the marriage contract?*

The marriage – to be someone's property.

The lady some sort took over the contract.

You are still someone's property

- *The first contract belonged to a village. They would cut in your body.*

- *The second contract belonged to a lady. She would sell your body?*

Yes – like that.

(For å unngå omskjæring flyktet hun fra landsbyen. En hvit kvinne hjalp henne og lovt jobb og framtid i Italia. Kvinnen var også en snartur for å avtale med faren. Det som skulle være jobb og framtid viste seg å skulle være hore i horehus.. Hun rømte igjen.)

Det jeg fikk på papiret, var en nyansering av begrepet arrangert ekteskap eller tvangsekteskap. Hun var glad i en mann, og de hadde startet et samliv. Hun fikk altså den hun ville ha. Det som imidlertid er poenget, er at da det kom til ekteskap, så var det ikke et forhold og avtale mellom henne og mannen. Det var en kontrakt mellom hennes familie og mannens. Hun var en eiendom og ble overført fra én families besittelse til en annens, i dette tilfelle en kontrakt uten retur og bytterett. Det dreide seg for henne ikke om frigjøring, men om binding og underkastelse.

Samme kvinne svarte under spørsmålet om registrert tilhørighet:

I grew up as an individual, but I have not been an individual all my life.

Om identitet

Vi leser under spørsmålet om registrert tilhørighet:

Da hun ble gravid, rev faren fødselsattesten i stykker for å si at hun ikke lenger var hans datter.

Det er en dramatisk utstøtelse som beskrives, for øvrig ikke ulikt med hvordan vi i vår egen tradisjon kunne finne på å fordrive piker hvis snøreliv var blitt for stramt.

Det som vi i denne sammenhengen skal ta fram, er sjongleringen med fødselsattesten. Det var farens papir, ikke hennes. Det er mer enn symbolikk, det er dyp realitet når han river fødselsattesten. Hun er uten tilhørighet. Hun er uten registrert identitet. Hun er ingen ting.

Dette er et fenomen med lange tradisjoner. Jf tidlige versjoner av det andre bud:

Du skal ikke lage deg noe gudebilde, eller noe slags bilde av det som er oppe i himmelen eller nede på jorden eller i vannet under jorden... (Andre mosebok kap 20)

Poenget er at når du eide bildet, eide du gjenstanden og kunne manipulere den.

Det er et fenomen med moderne arvtakere. Jf våre utlendingsmyndigheters krav til identitet. Kravet er godt nok til å eie personen fullstendig, til å definere manglende troverdighet, til å definere bort identitet og legalitet, til å definere bort menneskeverd og menneskerettigheter. For å hevde og dokumentere kravet, er utviklet og definert en ny identitet, fingeravtrykket. Fingeravtrykket er i politiet og utlendingsmyndighetenes makt og eie. Så alt for ofte er utdrivelse konklusjonen.

Det finnes mange, mange små mennesker i denne verden som ikke er født til papirer, og som ikke har tilhørighet. Ut fra ideen om likeverd ville det naturlige være å hjelpe dem til å definere en identitet og en tilhørighet.

På den ene siden ønsket om likeverd. Jf Verdenserklæringens artikkel 1. På den andre siden behovet for og nødvendigheten av kontroll og underkastelse. Jf Verdenserklæringens artikkel 4 om trelldom og slaveri. Det kan i så måte trekkes en skala mellom artiklene 1 og 4, på den ene side det frie individets menneskeverd og likeverd og på den andre side den suverene statens behov for kontroll. Det er langt på vei den samme skalaen som drøftes i delskjema B.

DELSKJEMA B – OPPVEKST I FAMILIENS SKJØD

Status

Vi har valgt å spørre i forhold til skala fra 1 til 6. Det har vært et tilfeldig valg, men har så langt virket hensiktsmessig. Merk at tallvurderingene i stor utstrekning er ledsaget av kommentarer. Vi vil mene kommentarene gjennomgående demonstrerer reflekterte valg.

Vi merker oss:

- At familiens status i lokalsamfunnet jevnt over er gjennomsnittlig, 6 av 13 har sagt 3, mens 4 stykker markerer lav status.
- At 8 av 11 har hatt en nullstatus i familien.
- Mens 8 av 10 fedre har en toppstatus i familien. 2 fedre skiller seg ut med en svært ynkelig status
- Mors status varierer, en slags enten ganske høy eller ganske lav, mens brødre jevnt over har høyere status enn søstre. 6 av 11 søstre har nullstatus.

Med referanse til spesielt jentas status i familien sett i forhold til farens status, virker bildet så entydig at vi kan ane et alminnelig mønster. Jf første delrapport '*ALLTID REDD*'.

Frihet og selvstendighet

Vi ser beskrevet en gjennomgående ufrihet hvor 6 av 11 sier de hadde null frihet da de var 20. Noe som er interessant er imidlertid at 2 stykker melder om full frihet, 6, da de var 20. Den ene legger til:

Men UDI var som Gud(!)

For henne er det altså friheten som hun erfarer i Norge, og så bemerkningen om UDI's opphøyde rolle. Det kan være verdt å ha denne bemerkningen i litt alvorlig minne. Det å fungere som Guds stedfortreder er ikke noe nytt, heller ikke i dette land. Jf Luthers Katekismus og foreldrene, spesielt faren, som Guds stedfortreder i familien.

Hva slags livsløp har vært lagt opp for deg?

Anbefalt lesning. Det er ikke omfattende beskrivelser. Mer stikkordaktig. Og det bekrefter statusvurderingene.

Tvang eller selvbestemmelse

Vi merker oss:

- At 9 av 12 har sagt at de ville ha null selvstendighet i et slikt livsløp
- Mens 8 av 12 svarer at de ville hatt null trygghet i et slikt livsløp

Bruddet med livsløpet

Også dette er anbefalt lesning. Det er ikke omfattende, men stikkordsmessige referanser til dramatiske livsbegivenheter. Vi skal her bare gjengi en liten samtalesnutt:

- Ran away to avoid circumcision*
- *Is circumcision common in Cameroon?*
Just the Muslims, in the northern parts.
- *The big change was when your mother died? (14)*
Yes.
- *That was the stop of your school, the start of your trade?*
Yes

Dette er fra det samme eksemplet og den samme jenta som ble gjengitt og omtalt under punktet 'tvangsgifte' i delskjema A. Jeg tør gjengi hvordan jeg kommenterer dette til Utlendingsnemnda:

- *For det andre ser vi her eksempel på utviklingen av en karriere, trinn for trinn, nedover, på fornedringens vei, hvordan det ene trinnet leder til det neste. Spørsmålet er hele tiden muligheten for å reversere utviklingen. Vil det være mulig å klatre oppover i retning inkludering og anerkjennelse? Hvilke andre valg kunne eller burde hun gjort? Vi kan herfra vanskelig fortenke henne i at hun søkte seg bort fra hjemmet, at hun rømte fra omskjæring, og at hun rømte fra prostitusjon. Noe som i denne sammenhengen er vel verdt å merke seg, er at hun ved retur ikke automatisk starter på topp, med nye kort, men må regne med at utgangspunktet er det hun rømte fra, eller lavere. Det er lett å skli utfor på en glatt sklie. Det er ofte ikke så lett å kravle seg opp igjen.*

Her nærmer vi oss vår kanskje største faktauenighet med UDI og UNE. Jeg har ingen tro på at returnerte utstøtte kvinner vil bli tildelt ny status og nye kort og omstart ved retur til sine respektive hjemland.

Jf svarene som blir gitt på hva slags offentlige og private tiltak man finner i hjemlandet for kvinner og jenter som er støtt ut av familien og det sosiale fellesskapet.

I Norge er det et hjelpeapparat å henvende seg til, og som er en betingelse for at den uløkka kvinner og jenter fort kunne falle i, ikke er så dramatisk likevel; krisesentre og offentlig støtteapparat, med ungbo og stipendordninger og faddersystem og annen oppfølging og lovverk i takt med dette. Det er utviklet et alternativ. Dette alternativet har vært en forutsetning for at vi har nådd det nivå av likeverd og likestilling vi har i Norge i dag.

Det er vel verdt å merke seg svarene. Tilsvarende forutsetninger finnes i liten grad i de landene disse kvinnene og jentene kommer fra. Ingen vet noe konkret sted å henvende seg.

Jf hva de svarer på spørsmålet:

Hvilke muligheter har slike kvinner? Hva er den sannsynlige karrieren videre?

- *Vansker med jobb og sted og bo når du er enslig.*
- *Ingen ting. Ingen beskyttelse. Ingen muligheter. Kanskje prostitusjon. Det er mange. De kan være i en flokk og leie et rom*
- *Nothing. Sometimes she dies. Sometimes she survives. Only God knows. 2 of my father's sisters committed suicide I tried to make suicide. (Guinea).*

- *I see in Plateau state, outside hotel, women stand, smoke, wear their cloth open*
- *Ingen. De må klare seg selv*
- Kurderne er et hardt folkeslag. De vil drepe kvinnen i stedet for å miste æren. Jeg er kurdisk, så mitt liv er ferdig.*
- *Det er ingen som vil stå opp for ... (barnets navn) Han har ... (nasjon) far. Livet mitt er ruinert.*
- *Det blir kaos. Bo hos venninner, eller, finne menn på gata..*
- *Ingen*
- *Bli gift, eller prostituert*
- *Ingen*
- *Some of them are social helped to have something to do. Somebody can end up with no help, and at the end there will be no solution. Most of them, at the best of my knowledge, are sent back to their families.*

DELSKJEMA C – ELEMENTER AV TRADISJONELL KJØNNBASERT FORFØLGELSE

**I hvilke perioder av ditt liv har du opplevd kjærlighet?
I hvilke perioder av ditt liv har du opplevd å være forelsket?
Er dette noe som har vært bra, eller har det skapt problemer?**

Vi nærmer oss tabuordet igjen. Det burde være grunnspørsmål. Men det er spørsmål som sjelden eller aldri blir spurt. ***I hvilke perioder av ditt liv har du opplevd kjærlighet?***

Det er 3 stykker som ikke har kjærlighet å referere til. Den ene sier:

For å si at du har opplevd kjærlighet, du må ha fred i deg. Hun kan ikke si at hun har opplevd det.

Dette er livsvisdom fra et utdannet menneske på bønn av samfunnet. Det er dramatisk..

Heldigvis er ikke bildet helt svart. Det er barndommen og familien som framstår som den dominerende arena for kjærlighet. Alle de andre har mor med i regnskapet. Tre stykker refererer til familien. Far nevnes ikke eksplisitt, mens 4 stykker nevner ektefelle eller barnets far og én tar fram den kjærligheten hun har møtt i Norge:

Med mor, med barnets far, med min norske familie, med menigheten, med legen.

Det er ikke helt svart. Men som kjærlighetsberetning er det sørgelig tynt. Spesielt fordi det kan se ut til at kjærlighet, i stedet for å styrkes og utvikle seg, er en størrelse som tørker ut. Jf delskjema H

Også forelskelse ser ut til å være et tilbakelagt stadium for de fleste.

Omskjæring

Det er her vi finner de geografiske forskjellene. Omskjæring er et afrikansk fenomen. (I vårt arkiv har jeg også dokumentasjon om omskjæring i Irak.) Av 8 afrikanske kvinner står 2 som omskåret. Men her må det føyes til at 3 av de andre har flyktet fra bl.a. omskjæring, både kvinnen fra Niger og kvinnene fra Kamerun.

Noe vi gjennom disse studiene etter hvert blir smertelig klar over, er at fenomen som omskjæring og tvangsgifte sjelden er singulære fenomen, men elementer i omfattende kvinnefordrende pakker. Vi vil for øvrig mene at pakkens styggeste og mest dramatiske element ofte er hva som skjer med den som faller, støtes eller hopper ut av pakken og pakkens beskyttelse. Det er sjelden til frihet, trygghet og beskyttelse, oftere til fortapelse.

De fleste omskjæringene skjer når jentene er meget unge, og uten bevissthet eller evne til å flykte. Vi har her en beskrivelse over hvordan omskjæring kan skje som et overgangsrituale:

- In the forest. Tradition. We were 2 weeks in the forest. I was before the first menstruation. There was a woman and too much children from 10 to 12 years. After 3-4 days they did the circumcision. The woman cut while 2 women were holding. They were there one week after. (I had not seen this woman before. She lived in the forest. She had something around her head, a special dress, and a special necklace.)

Vi har i arkivet vårt beretning fra en som ble omskåret i voksen alder. Den er tilsvarende grusom. Hun rømte med sine 2 døtre da disse skulle tvinges til omskjæring.

Vi har i arkivet også beretninger fra flere jenter fra Kamerun som har rømt fra slike helhetlige pakker. Med tvunget ekteskap og omskjæring. Et fenomen som er vanlig, er at høvdingen peker ut en ung kvinne til å bli hans neste kone. I noen tilfelle innebærer det også omskjæring.

Tvangsgifte – Arrangert ekteskap

Vi merker oss at 8 stykker refererer til tvangsgifte/arrangerte ekteskap. Jentene var gjennomgående unge, helt ned til 14 og 13 år, samtidig at ektefellen skulle være mye eldre, 13 og 30, 14 og 25, 17 og *"He was older than my father."*

Det lever en myte om at mange arrangerte ekteskap gjerne er lykkelige og til beste for den unge bruden. Disse ekteskapene er ikke i samsvar med myten. Jf. svaret fra den første:

For di de (foreldrene) hadde ingen ting. Kanskje de kunne få det litt bedre.

Ellers noterer vi et eksempel utenom det vanlige:

Father caused another man's death in a car accident. As a compensation she was bound to marry one of the dead man's sons.

Når det gjelder spørsmålet om ekteskapet var fylt med kjærighet og likeverd, eller om oppgaven var å tjene sin herre med sex og arbeid, svarte den ene:

- ser ut til å være veldig bra

mens de syv andre hadde andre opplevelser. Som den ene sier:

Et tvangsekteskap er bare tvang

Bruderov

3 stykker utsatt for bruderov. Det ene var med hennes samtykke og reddet henne fra et grusomt ekteskap. De to andre er skremmende lesning. Begge viser interessante fenomener.

Siegheekteskap:

Det første eksemplet gjelder Iran, en kvinne som søkte politiets hjelp. Vi leser fra vedlegg 2, om *Ideen om kvinnen som en del av mannen – Kjønnshforfølgelse i Iran*:

Det er også en mulighet for at politiet tar hånd om henne selv, eventuelt setter henne i tjeneste til å inngå korte, ærbare ekteskap med bemidlede menn. Etter vår målestokk vil vi muligens kalle det prostitusjon eller sexslaveri. I Iran kan det skje i egne hus som er laget til slikt, og hvor en mulla har ansvaret for at ting foregår i korrekte former. Den mullahen som har dette ansvaret, kalles Hakemshare, og er utpekt til oppgaven fra den åndelige fører.

Politimannen, en offiser og mulla, tok i dette tilfellet hånd om henne selv, inngikk et kort og ærbart ekteskap, Sieghe, med henne og holdt henne fanget i ½ år før hun rømte.

Det andre eksemplet gjelder det fenomenet at barnet er farens eiendom, selv om hun bor hos mora, fostres av mora og aldri ser faren.

- Kona til onkel kom med buss og sa at far var veldig syk, så mor ordnet med penger slik at jeg kunne reise dit for å vise ham "den siste ære". Han var død da vi jeg kom dit. Han ble balsamert og begravd neste dag. Og den tredje dagen ble jeg bedt om å komme til de eldste i landsbyen. Inklusive onklene var det kanskje 20 menn. De sa at siden jeg var eneste gjenlevende barn etter min far og mor, ville de finne en god mann til meg. Det var en gammel mann. De sa jeg måtte omskjæres, og jeg hadde ikke hørt at jenter kunne omskjæres. En av de eldste, Mr Arriv, syntes kanskje synd på meg. Det var han som fortalte meg at min søster var blitt omskåret, ble syk og døde. Mr. Arriv snakket med min stemor, og hun sa at han virkelig ønsket å hjelpe meg vekk. Mr. Arriv tok meg med til huset sitt. Han ville ha sex med meg. Jeg var jomfru, og nektet. Han voldtok meg. Han utnyttet situasjonen, men han ga meg penger og viste meg en vei ut av landsbyen hvor jeg kunne gå og ta taxi til busstasjonen. Men jeg måtte ikke dra hjem til mor, for da ville onklene bare komme og hente meg der.

Voldtekt og trakassering

Vi registrerer at

- 6 stykker noterer seg for mange gangers voldtekt i hjemmet
- 1 for voldtektsforsøk av inntrenger
- 2 for engangs voldtekt fra andre
- 1 for mange gangers voldtekt
- 1 for én gangs massevoldtekt
- 1 for mange gangers massevoldtekt
- 1 noterer seg for andre former for seksuell mishandling, mens flere beskriver dette verbalt.

Vi vil mene det er dramatiske tall.

Handelsvare

Vi merker oss at 8 stykker orienterer om at de er brukt som handelsvare.

Slave eller trellekvinne.

Vi merker oss at:

- 6 av 10 forteller om null frihet i oppvekst
- 8 av 12 forteller om null frihet i ekteskap eller lignende

- 6 av 11 forteller om null frihet under flukten
- 2 av 8 forteller om null frihet på mottak, 3 setter 4 på skalaen, mens 1 gir uttrykk for full frihet – *'Nå kan jeg puste fritt.'*

Seksuelt press/Invitasjon til prostitusjon i Norge

9 av 12 gjør rede for at de **ikke** har vært utsatt for seksuelt press på mottaket.. 3 sier noe annet. Den ene sier:

Too much. Because they drink to much. My corridor is only for women. Some women bring men there. It's very bad.

10 sier nei til om de har opplevd invitasjon eller press til å levere seksuelle tjenester I Norge, 1 sier ja og 1 sier:

Ikke "vervet". Men har vurdert å tjene litt penger, ikke gjort det..

Når det gjelder spørsmålet om i hvilken grad seksuelle tjenester er et alternativ ved retur til hjemlandet, ser vi en forskjell fra den første delrapporten, *'ALLTID REDD'*. De fleste av kvinnene fra Eritrea og Etiopia så på forskjellige former for sex-arbeid som det eneste alternative. Her ser vi i større grad en markering av at det ikke vil være aktuelt. Men – svarene gis uten at de kan gi konkrete alternativ. Det kan se ut som om jentene i svarene først og fremst markerer en holdning i forhold til å selge seg og ikke går inn på en praktisk vurdering av hva som er alternativene som bys.

DELSKJEMA D

**MENSTRUASJON
GYNEKOLOGISKE PROBLEM
RITER OG TABUER
JOMFRUDOM
ABORT**

Dagens situasjon

- 4 av 12 melder, uten forbehold, om normal menstruasjon.
- 8 forteller om til dels store problemer med menstruasjonen.
- 5 stykker forteller om andre gynekologiske problemer.

Det kan se ut til at kjønnsbasert forfølgelse ofte manifesterer seg i gynekologiske plager og problemer. Med referanse til delskjema E, som beretter om psykisk helse, og med den nærliggende antakelsen om at det er sammenheng mellom det gynekologiske og det psykiske, vil jeg mene det riktig med et helsetilbud som gis alle kvinnelige asylsøkere og som omfatter undersøkelse, dokumentasjon og oppfølging av både gynekologisk og psykisk helse.

Riter og tabuer

Uskyld og jomfrudom

Abort

Jeg anbefaler disse avsnittene lest for ettertanke.

Når det gjelder et slikt helsetilbud som foreslått, så bør det være kulturelt tilpasset, i stand til å ta imot, forstå, ta vare på og veilede i forhold til jenter fra ulik kulturell bakgrunn, status og utdanning, altså et tilbud hvor bl.a. den sosialantropologiske dimensjonen er svært viktig.

Hva slags status har en brukt kvinne; enke, fraskilt, voldtatt, enslig mor,....?

Det er noen ganger spørsmål treffer et poeng. Så her. Dette er svarene:

- *har det vanskelig (Iran)*
- *Uten verdi. Noen mistenker at du har vært prostituert (Burundi)*
- *She will not have any position. A woman does not have any position.(Guinea)*
- *They don't regard anyone. They look to you as useless. (Nigeria)*
- *Disse blir som regel boende med foreldre resten av livet, eller giftes med enkemann. (Kosovo)*
- *There is no single mother in Iraq. Widow, but no single mother. Widows and divorced women have less respect. Raped? Terrible. She will be killed.*
- *Jeg har ingen status nå når jeg er brukt og voldtatt.*
- *Svært vanskelig å bli gift når du har barn utenfor ekteskapet.*
- *Ingen (Niger)*
- *Ingen kvinne har status.*
- *Ingen (Kongo)*
- *A married woman has the highest status. A widow, a divorced, a free woman has a low status.*

Har du erfart noe av dette? Eventuelt – Kan du frykte noe slikt?

- *Kan være vanskelig å være enslig kvinne, vansker med jobb. Kan bli plage på offentlige steder (Iran)*
- *Ja. Hun var ikke gift. Hun fikk et barn mens hun bodde hos foreldrene. Hun hadde ikke verdi. Ble mishandlet, hos foreldrene. (Burundi)*
- *If you re not a virgin, you are banned from the clan, because you are not a good woman. Everybody will not eat your food. Everybody will not talk with you. You are finished. You will not have a husband again. – A girl from another village? – It's the same.(Guinea)*
- *Yes. My father was selling me.*
- *Nei. Ble boende hos min man netter voldtekt*
- *My friend's father saw us. I couldn't go back to my house.*
- *Mor kunne sikkert ønsket seg en mann. Vi var for unge til å snakke om det. Hun bruker livet sitt i kirken.*
- *Nei*
- *Da jeg var husslave*
- *Yes. She was sold again..*

Det er ikke noe stort utvalg av kvinner vi har med å gjøre. Men utvalget bør være tilfeldig nok. Brukte, eller misbrukte, kvinner fra 10 forskjellige land, 3 forskjellige verdensdeler. Det de forteller om status, er så samstemt og så alvorlig at det må tas på alvor. Deres manglende status, betyr i menneskerettslige termer:

- Manglende menneskeverd
- Manglende menneskerettigheter

Med smerte skal du føde dine barn

Dette er en påminnelse. Vi har laget en undersøkelse om kvinner og jenter, menneskerettigheter og mental, medisinsk og fysisk helse, uten å stille spørsmål om fødsler. Det er all grunn til å føle seg beskjemmet. Samtidig er det en påminnelse om hvor lett det er å overse viktige momenter. Her fra en samtale som utviklet seg da vi gjennomgikk skjema D:

BIRTHS

- *Giving the birth, was that a good experience?*
It was not a good experience. Too much pain.
- *In hospital or at home?*
In Hospital.
- *The hospital took good care of you?*
The hospital in Africa is not as the hospital here.
You take care of yourself.
- *Even at the moment of delivery?*
No.. You have the nurse.
After – you take care of yourself.
- *Did the circumcision cause you extra pain?*
I don't know. Because I have 2 days of pain before the baby come,
and she do a little bit of operation before the baby come.
- *Just to open you up?*
Yea.
- *All three times?*
Yea.
- *Did she sew you together after?*
Yea.
- *So to have sex have never been a happy experience?*
Quiet shake of head.
- *For every birth you lost extremely much blood?*
Yea.
I don't like to talk about it.
I have shame talk about it.
- *You were not part of Gabon society?*
No.
When I first come to Gabon, my husband give me one woman.
I lived with that woman for 6 moths. She gives me traditional treatment.
Because when I came to Gabon, I was very, very sick.
My stomach was paining me too much.
My back. Headache. Too much things disturbing me
- *So he actually saved your life.*
Yea.
- *And you and this woman could not speak together?*
No.
- *This is your contact with Gabon traditions?*
Yea

DELSKJEMA E - PSYKISK HELSE

Vi registrerer at dette er kvinner som i Norge har hatt forholdsvis stor kontaktflate med behandlingsapparatet. Jf at 8 stykker har vært henvist til spesialist og at 5 redegjør for behandling på spesialistnivå. Det er videre en overvekt av kontakt med psykiatrien. Det er et uttalt behov for behandling. En annen sak er hvor vidt behandlingen har vært adekvat i forhold til behov.

Symptomtrykket

Yes. When I sleep I wake up scared, sometimes shouting. If I don't take tablets, I don't sleep. If I sleep, I wake up, I see my father. He is coming. I'm afraid of closing my eye. They should just take sleeping away.

Vi bruker skjema med alvorlighetsgrad fra 0 til 6, 6 betyr store problemer. Og det bør ikke være tvil om at jentene jevnt over har store problemer.

- Alle har søvnproblemer. 8 av 11 har store søvnproblemer
- Alle har mareritt 7 av 11 har store problemer
- Bekymringer for familien 7 av 11 har store bekymringer
- Bekymringer/angst for egen framtid

Dette er den posten som gir det voldsomste utslaget
10 av 11 har store problemer, den siste setter 5

- Angstanfall 6 av 10 har store problemer
- Deprimert 9 av 10 har store problemer
- Skyldfølelse 6 av 10 har store problemer
- Selvmordstanker 5 av 11 har store problemer
- Selvmordsplaner 4 av 11 har store problemer

Dette er store tall, alarmerende store tall. Ser vi på kommentarene som er gitt, så tyder disse på at kvinnene faktisk mener alvor

Selvmordsplaner

- Det er litt vanskelig å si nå. Betinget av det som skjer. Asylsaken påvirker mye. En gang på mottaket. Satt på soverommet i 3 dager. En venninne kom og så etter henne. Hun svarte at hun klarte ikke mer "Jeg vil kaste meg i elva" Venninnen ble bekymret. Hun samlet folk for å støtte henne (6)

- Yea. I have tried (6)

- Yes. I see things. Is it for me to take my life (6)

- nei – ansvar for barnet

Ellers vil vi bemerke:

- At 6 av 10 har store problemer med flashbacks
- At 5 av 9 har store problemer med uforklarlige magesmerter
- At 7 av 11 har store problemer med hodepiner

Videre vil vi bemerke tunge tall for

- Tendenser til å skvette
- Humørsvingninger
- Irritabel

Det er gjennomgående mindre fare for ukontrollerte handlinger enn menn pleier å berette om. 5 av 10 melder om null fare, 1 om liten fare. Mens 2 melder om store problemer, mens de tre siste har markerte problemer, 4, eller 5.

Videre vil vi bemerke at halvparten noterer seg for alvorlige problemer med:

- Spenninger i kroppen
- Muskelsmerter
- Angstsvette

Det er kanskje et poeng at 7 av 10 har null problem med å høre stemmer, mens de 3 har store problemer, og 1 svarer 5. Det kan på dette punkt være verdt å ta med kommentarene i marginen:

Hører stemmer

- *Like I sit among my children and they talk. When I start on this imagination, I start on crying (6)*

- *I hear the voice of my ex-husband and of my children who cry also (6)*

- *Sometimes I hear my father's voice. When I hear, sometimes I want do suicide. I hear "suicide-suicide-suicide" (6)*

Dette er interessant å se sammen med kommentarene gitt under punktet flashbacks:

Flashbacks

- *Yes (alvor ikke angitt)*

- *Yea. My ex-husband who follows me. I see my children crying, calling me, asking me where I am (6)*

- *Sometimes in the night, sometimes in the day, I see him. When I see a man with children, I see my father. When I'm alone, watching television, I see.. (6)*

Utvikling over tid

I vår faglige undersøkelse er vi på jakt etter å finne og påvise sammenhenger mellom på den ene siden krenkelser av menneskerettigheter som årsak og på den andre siden utslag i mental, medisinsk og fysisk helse som virkning. Her får vi plutselig en serie med svar som, for de det gjelder, viser direkte effekt: For eksempel:

- *When I was in church and had work, it was a little bit low. It's more high.*
- *Frykt for livet er blitt mindre. Men stresset av tanken å bli sendt tilbake.*
- *Ble veldig dårlig etter første avslag. Psykologhjelp. Bønn hjelper.*
- *The pressure has reduced after she left the camp.*
- *Etter to år fikk hun endelig avslag, reiste fra mottak, gikk "under jorda" blei suicidal.*
- *Anything og like steps. It develops.*
- *When I have my time in the job, I don't think so much. When I received the letter, I feel there is no hope.*
- *Hadde det godt til å begynne med, da håpet om et nytt liv I fred var der. Har blitt deprimert etter avslag.*
- *Verre enn noen gang før etter jeg fikk siste avslag. Livredd for å komme tilbake til helvete i Tyrkia.*
- *Abort, operasjon etter fødselen, negative vedtak, utreise for barnet, til ventemottak da jeg var gravid*
- *Fikk hybelleilighet for 1 år siden. Underholder seg selv.*
- *No. I am in the room. I go in the room, lock the door, and am scared.*
- *Bedre, da håp om en fremtid fins.*
- *Virkelyst, utholdenhet og engasjement ble fort sterkere og sterkere da jeg kom til Norge. Jeg fikk et håp og ny tro på livet. Men etter siste avslag falt alt sammen igjen. Jeg har bare et siste håp nå, det er Bernt Hauge. Hvis det ikke går bra denne gang. Blir livet mitt ødelagt*

- *Vanskeligere når hun hadde vondt i magen*
- *Har større utholdenhet pga støtte fra venner*
- *Hvis hun får mindre problemer underveis, kan hun gå fram til målet*
- *I don't want to give up. I want to keep courage. I know there is good life in the future*
- *Deltar I vinyardmenigheten og engasjerer seg i menighetslivet*
- *Har ikke hat muligheten for noe engasjement*
- *Bedre. For eksempel i kirken, KIA eller lignende og jeg føler meg bra*
- *Under menstruasjonen blir hun nærmest sengeliggende*
- *Er mer motivert nå for at jeg skal få et bedre liv her i Norge. Har hørt at Norge kjemper for kvinners beskyttelse*
- *Bryr meg ikke om sosialt liv mer.*

I tillegg er det en rekke utsagn som sier noe om ventetilværelse.

Det kan synes som enkel psykolog og selvfølgeligheter. Likevel er det viktig å ha det sagt, og fra de det gjelder.

Jeg ser ikke bort i fra at det er slik menneskekunnskap som tas til anvendelse når utlendingsmyndighetene designer sine allmennpreventive tiltak, det vil si de tiltakene som skal skremme andre fra å søke asyl i Norge og samtidig presse slike som disse jentene til å forlate riket. I tilfelle det er slik, har man krysset en etisk grense.

Viten om det psykiske og psykologiske er viktig, forutsatt at man bruker denne viten konstruktivt til å bedre menneskers liv. Hvis den imidlertid brukes til å ødelegge og kontrollere mennesker, da har vi å gjøre med viten på villspor.

Jeg ber om at denne svarserien blir studert med ettertanke, og med slik konstruktiv ettertanke der siktemålet må være å bruke denne nærliggende viten til å lage positive program for bedre tilretteleggelse av asylsøker tilværelsen.

DELSKJEMA F - ÅRSAKER FRA HJEMLANDET

Først noen ord om skjemaets design:

- **A – Personlige opplysninger** forteller oss om hvem vi har å gjøre med, både kvinnen selv og henne omgivelser og hennes nettverk
- **B – Oppvekst i familiens skjød** tar for seg hennes status og skjebne som jente og kvinne, både det livsløpet som var forutbestemt, bruddet med dette og videre karriere. Dette relateres spesielt til skalaer med slaveri i den ene enden og likeverd, frihet og selvstendighet i den andre.
- **C – Elementer av tradisjonell kjønnsbasert forfølgelse** tar, som tittelen sier, for seg elementer av tradisjonell kjønnsbasert forfølgelse, både slike som hører inn under kategorien *'Tortur eller grusom, umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff,* og slike som hører inn under kategorien *'slaveri eller trelldom'*
- **D – Menstruasjon, gynekologiske problem, riter og tabuer, jomfrudom og abort** tar for seg kvinnes fysiske og medisinske helse
- **E – Psykiske lidelser** tar for seg kvinnes mentale helse
- **F – Årsaker fra hjemlandet** Nå kommer vi tilbake til et bredere regnskap over krenkelser av kvinnene og deres menneskerettigheter i hjemlandet. Som går fram er denne todelt, for det første konkrete krenkelser knyttet til definerte hendelser, og så vurdering etter skala av alminnelige mangler.

Det kan være verdt her å føye til at vi ikke har noen forventning av at de vi spør har kjennskap til menneskerettighetens dokumenter og artikler. Derfor refererer vi ikke til slike, men sikrer på den ene siden at spørsmålene dekker hele spekteret og håper på den andre siden at spørsmålene blir forstått og oppleves som relevante.

Med referanse til familien som den naturlige og grunnleggende samfunnsenhet, til hvilken vekt barnekonvensjonen legger på barnets relasjoner og til hvor mye av kvinnenes problematiske rolle som er knyttet til relasjoner og relasjonsdannelse, og ut fra våre egne observasjoner med hvor viktige relasjoner og familieband er for flyktninger og asylsøkeres liv, har vi som førstespørsmål satt:

PERSONLIGE TAP – Er noen av dine nærmeste drept, skade, forsvunnet eller annet?

Vi vil mene at for å forstå en asylsøker, må du forstå relasjonene hennes. For å forstå lidelsene hennes, bør du forstå hennes tap og savn av relasjoner.

Da jeg plottet intervjuene, refererte jeg hver hendelse til land. Jeg har valgt å stryke den referansen. Det vesentlige her er å referere hendelsene og tapene til kvinner. Når vi summerer opp tapene, så ser vi at de er massive. Jeg vil tro, hvis norsk målestokk og standard hadde vært benyttet, nok til å utløse krisepsykologi lenge før de kom så langt som til Norge. **Jeg benytter anledningen til å anklage våre utlendingsmyndigheter for at de ikke har rutiner for å føre til regnskap menneskelige tap og føre dette på konto for alvorlige krenkelser.**

Tap av eiendom, tap av rettigheter, tap av frihet

- *Hadde ikke rettigheter, hadde ikke frihet*
- *I'm born without property, rights and freedom.*

Det er bemerkelsesverdig hvor mange, 9 stykker, som på slikt spørsmål holder fram tap av frihet. Jf Verdenserklæringens artikkel 3.

Spesielle traumatiske hendelser

Alt som har skjedd med henne er traumatisk.

Her ser vi noe av samme kvaliteten i svarene som jeg tok til drøfting på s 16, *Utvikling over tid*. Vi merker oss at 9 stykker refererer til voldtekt, og noterer, ikke overraskende omskjæring, tvangsgifte, krig og massakre

Tortur eller grusom, umenneskelig eller nedverdiggende behandling

*Fra jeg var 14 år til jeg var 15 år
Sted angitt
Eksmannen min
Jeg ble brukt som slave i huset og til sex om natta*

Vi registrerer at flere, naturlig nok, fører av sine traumatiske erfaringer også under tortur. De oppfatter voldtekt, omskjæring, og tvungen prostitusjon som tortur. Det bør ingen fortenke dem i.

Slaveri

Her ser vi en interessant forskjell fra den første delrapporten, 'ALLTID REDD'. Mens det der var 1 som noterte seg under slaveri, er det her 11. Jeg vil tro det ikke skyldes forskjellige erfaringer så mye som ulik oppfatning av begrepene.

Jeg kan tenke meg flere effekter og benytter anledningen til å drøfte noen av disse.

Jeg vil nevne to ord som er spesielt ladete:

- Det ene er *psykisk syk*, eller *gal*. Som vil merkes, så er dette ord vi har unngått. Vi bruker *Psykisk helse* som overskrift, og stiller spørsmålene uavhengig av merkelapper, men konkret i forhold til fenomen vi har erfart folk har problemer med. "Sover du godt om natten?". Der møter vi folk hjemme.
- Det andre er ordet *slave*, jf ordet *neger*. Det er et ord som finnes i mange varianter og er et nedsettende, skambelagt ord. Én av variantene kan være ordet *kvinne*. Jf den forakten som tradisjonelt legges i spørsmålet: "Er du en mann, eller er du en kvinne?" Med et lite spark til Bjørnson: "Kvinner selv sto opp og kjempet, som de vare menn."

I delskjema B, spurte vi etter *status, frihet og selvstendighet, tvang eller selvbestemmelse osv*. I delskjema C, brukte vi ett sted 'Slave eller trellekvinne' som overskrift. Men selve spørsmålet var:

Hvis du skal vurdere ditt liv langs en skala fra 0 til 6, hvor 0 forteller at du har null frihet eller er fullkontrollert, og 6 forteller om full frihet, hvordan vil du da vurdere ditt liv i ulike perioder?

Jeg kan tenke meg at det i delskjema F for noen vil være en vegring for å notere seg under ordet *slave*. Det dreier seg om opplysninger som allerede er gitt. Mens det for andre kan være en tilfredsstillelse å sette ord på fenomenet, den urett som er begått mot dem.

Så til spørsmålet om:

..., the existence in the state concerned of a consistent pattern of gross, flagrant or mass violations of human rights.

Det er muligens ikke mange vitnene vi har. Men så langt synes bildet å være entydig. Jo, det er et slikt mønster av krenkelser, som rammer kvinner, som er utbredt og hvor ordet 'Slaveri' er en korrekt betegnelse. Samtidig ser vi oppfylt kriteriene for 'tortur eller grusom, umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff'.

Rettsløshet

- *Hjemmet har vært mitt fengsel*
- *Everything that happened has been outside law, but within range of tradition and customary law.*

Det er bare 4 stykker som har svart på spørsmålet. De to sitatene er imidlertid betegnende. Dette kan være et eksempel på at mangelen på svar rommer et vesentlig poeng. Vi har å gjøre med et mønster og en orden som mange steder enten ligger utenfor den offentlige rettsorden eller fungerer som en integrert del av denne. Jf. det siste sitatet fra Delskjema B.

Most of them, at the best of my knowledge, are sent back to their families.

Det er i denne sammenhengen verdt å komme tilbake til torturdefinisjonen i Torturkonvensjonens artikkel 1:

I denne konvensjonen skal uttrykket "tortur" bety enhver handling hvorved alvorlig smerte eller lidelse, enten fysisk eller psykisk, bevisst blir tilføyet en person i den hensikt å oppnå fra vedkommende eller en tredje person opplysninger eller en tilståelse, straffe vedkommende for en handling som denne person eller en tredjeperson har begått eller mistenkes for å ha begått, eller true eller tvinge vedkommende eller en tredje person, eller av hvilken som helst årsak basert på diskriminering av noen art, når slik smerte eller lidelse påføres av eller på tilskyndelse av eller med samtykke eller aksept fra en offentlig tjenestemann eller annen person som opptrer i embeds medfør.

Det er uthevingen som er mitt poeng. Så lenge slike mønstre er akseptert av samfunnet, hører de faktisk med til samfunnets orden. Dette faktum brytes ikke, verken ved gyldne uttalelser eller ved snille lover. Så lenge erklæringer og lover kun er sminke og det ikke etableres reelle og tilgjengelige alternativ, for eksempel slik vi ser i vårt eget samfunn, med krisesentre og adekvate sosiale støtteordninger, bør disse kvinnene ha krav på beskyttelse i samsvar med torturkonvensjonens artikkel 3.1., non refolement, jf flyktningekonvensjonens artikkel 33.

I dette antydes samtidig former for støtte til de aktuelle samfunnene som vil være av langt større verdi enn stimulering av våpenmakt og kapitalmakt, nemlig til utvikling av krisesentre og adekvate sosiale støtteordninger, (jf fredsprisen til Yunus og Mikrofinans).

Mangel på rettigheter

Med referanse til s 18 øverst. Det ser ut til at spørsmålene er forstått og funnet relevante. Jevnt over fordeler svarene seg på høyre side av tabellen og forteller om manglende frihet. Kommentarene er verdt å lese. De tør illustrere ulike vurderingsstrategier. Her skal bare siteres de to første:

Tanke-, samvittighets- og religionsfrihet

- I don't have freedom of thought and conscience. I'm a Christian. I don't have freedom of religion, because my father wanted me to marry a Muslim (5)

- politisk frihet (velge parti) ikke skifte religion (6)

DELSKJEMA G - FLUKTEN – KRISE ELLER LETTELSE?

Running away is a crisis

Verdenserklæringens artikkel 13.2:

Enhver har rett til å forlate et hvilket som helst land innbefattet sitt eget og til å vende tilbake til sitt land.

Verdenserklæringens artikkel 14.1:

Enhver har rett til i andre land å søke og ta imot asyl mot forfølgelse

Retten til å søke og å ta imot beskyttelse henger nøye sammen med retten til å flykte. Det som er et poeng, er at retten til å flykte til Europa og Norge, er eliminert. For å komme til Norge og søke beskyttelse, må jentene, i tillegg til ofte å betale med både penger og seg selv, bli ydmyket og fornedret og utsette seg for fare, bryte lover. Å komme legalt til Norge er praktisk talt en umulighet.

Spørsmålene vi stiller, er overflatiske og inviterer til overflatiske svar. Jeg ser behov for en gang å gjøre en mer dyptgående utredning om flukt og fluktproblematikk. Men foreløpig har jeg kviet meg for dette, bl.a. nettopp på grunn av det ulovlige, faren for at det kan være den det angår mer til skade enn til gagn.

Foreløpig er det viktigste at spørsmålene stilles og at det blir en oppmerksomhet på at den diskontinuiteten i livet en flukt er, den være seg kortvarig eller langvarig, er en viktig del av et menneskes livsregnskap.

Her siterer vi svarene på spørsmålet om flukten hører med til traumegrunnlaget:

- *Var redd hele tida. Var syk og deprimert. Blei brukt mot henne at hun ikke umiddelbart kontakta politi*
- *Hun var bekymret.*
- *Trauma*
- *Bad - trauma*
- *It was not making wounds in my mind*
- *opplevde flere katastrofer, ulykker – var vitne til*
- *tiden i Danmark*
- *but it was full of traumas*

DELSKJEMA H - BAKGRUNN FRA MOTTAK

Tilsvarende som i delskjema G er det viktig at spørsmålene stilles, at det blir en konstruktiv oppmerksomhet på at asylsøker tilværelsen er en viktig del av et menneskes livsregnskap.

Verdenserklæringens artikkel 2 begynner slik:

Enhver har krav på alle de rettigheter og friheter som er nevnt i denne erklæring, uten forskjell av noen art .....

Påstanden er at disse jentene, og jeg vil mene asylsøkere generelt, hører med til 'enhver' i denne sammenheng. De hører dertil til en ekstra sårbar gruppe, og har derfor krav på ekstra oppmerksomhet. Det er et gammelt visdomsord som sier:

Det menneske som lider, er hellig og har krav på hele verdens oppmerksomhet.

Dette er i tråd med Verdenserklæringens innledning andre avsnitt, jf artikkel 1, andre setning:

De er utstyrt med fornuft og samvittighet og bør handle mot hverandre i brorskapets ånd.

Vi erfarte i fra bl.a. *delskjemaene* B, C, D, og E at dette er jenter som allerede har fått tildelt sin pott av smerte og lidelse i livet. Det bør derfor ikke bare være legitimt, men påkrevet å kartlegge deres menneskerettighetssituasjon, slik de opplever den.

Det er 11 stykker som har besvart dette skjemaet. Ikke alle har besvart alle spørsmål.

Vi har igjen brukt et skjema med angivelse av alvorlighetsgrad fra 0 til 6, 6 betyr svært problematisk. Vi ser at på 14 av 24 spørsmål har halvparten eller mer svart 6, svært problematisk. Hvis vi rangerer disse i rekkefølge, får vi:

- Angst og frykt 8 av 10 svarer 6
- Mangel på kontroll over eget liv og framtid 7 av 11 svarer 6
- Mangel på kontroll over egen sak 7 av 11 svarer 6
- Mangel på arbeid 6 av 11 svarer 6
- Mangel på utdanningsmuligheter 6 av 11 svarer 6
- Mangel på rettsopplevelse 6 av 11 svarer 6
- Mangel på demokratisk deltakelse 6 av 11 svarer 6
- Mangel på mening 5 av 10 svarer 6
- Mangel på mulighet til å ta ansvar for familien 5 av 10 svarer 6
- Mangel på likeverd og anerkjennelse 5 av 10 svarer 6
- Mangel på familie 5 av 8 svarer 6
- Mangel på menings- og ytringsfrihet 5 av 10 svarer 6
- Opplevelsen av å være truet 5 av 10 svarer 5
- Opplevelsen av ydmykelse 4 av 8 svarer 6

Vi tar samtidig med kommentarer fra de to siste spørsmålene:

Angst og frykt - <i>Every time inside the room, I lock the door. I never go out in the night</i> 6 - <i>Ventetiden ekstra vanskelig</i> (6)
Opplevelsen av å være truet - <i>I feel threatened by UDI</i> (6) - <i>Jeg føler meg truet over alt hvor jeg er. Truet av norske myndigheter ved å bli sparket ut av Norge</i> (6)

Personlig oppfatter jeg dette som dramatiske tall. Vi har tidligere i Norge erkjent skandaler for hvordan man har behandlet svakere og grupper i institusjon. Min vurdering er at dette føyer seg inn i rekken. Det er meget betenkelig når norske myndigheter, som innvandringspolitiske tiltak, systematisk tar bort menneskerett etter menneskerett.

DELSKJEMA I - ÅRSKSVURDERING

Er din psykiske helse et problem?	- Ja 8 - Nei - Ja, et stort problem - Yes
Fra når var den et problem?	- Blei forverra for 3 år siden etter endelig avslag, men var et problem da hun budde i Iran - Alt hun har opplevd i livet sitt gjør at hun ikke har det bra. I hjemlandet, men det er litt verre her - Always - After the fight when my mother died, December 2003. I remember, we don't sleep. They fight so much. My mother and my father. There were so much blood. - Fra jeg ble giftet bort og til jeg kom til Norge. Og nå etter det siste avslaget. Nå er jeg skikkelig deprimert. Jeg har prøvd å ta livet mitt - siden barnets fødsel. - I Niger - I Iran bar hun det inni seg, her i friheten eksploderte det - fra den dagen hun ble arrestert - I had stress. I had traumas. But from I was victim of rape, and had Hepatitis – from when I came here.

Utlendingsnemnda skriver som standard:

Nemnda bemerker at det ved vurderinger av helseanførsler må ses hen til de antatte årsaker til problemene, alvorlighetsgrad, behandlingsbehov og behandlingsmuligheter I hjemlandet.

Det som i forhold til dette er forunderlig, er at Utlendingsnemnda sjelden viser interesse for å ha helseproblemers årsak utredet og vurdert som forfølgelse, det vil si alvorlige krenkelser av menneskerettighetene, jf før siterte artikler 1 og 3 fra torturkonvensjonen.

Utlendingsnemnda skriver videre i det samme standard avsnittet:

Ved psykiske lidelser er dertil et utgangspunkt at det må dreie seg om en alvorlig sinnslidelse for at den alene skal gi grunnlag for opphold..

Her anvendes altså et statisk sykdomsbilde. Den psykiske lidelsen vurderes alene, som noe som er, årsaksfritt.

Utlendingsnemnda skriver videre:

Problemer som kan knytte seg til selve tilværelsen som asylsøker, avslag på søknad om asyl og frykt for å returnere til hjemlandet uten at det foreligger et beskyttelsesbehov, tillegges mindre vekt.

Her dukker årsakene opp igjen:

- Årsaker som Utlendingsmyndighetene selv er ansvarlige for, tillegges mindre vekt
- Årsakene fra hjemlandet blir uinteressante da det ikke foreligger beskyttelsesbehov.

Dette er jenter som er kjørt inn i en blindgate i livet sitt. På s 15 så vi at:

- 10 av 11 hadde store problemer med bekymringer/angst for egen framtid og at den siste svarte 5 på samme spørsmål

På s 22 leste vi bl.a.:

- *Mangel på kontroll over eget liv og framtid* 7 av 11 svarer 6
- *Mangel på kontroll over egen sak* 7 av 11 svarer 6

Vi savner hos våre utlendingsmyndigheter en vilje til å tenke konstruktivt for og med disse jentene, en vilje til å hjelpe dem til å finne og stake ut verdige livsløp.

Utlendingsnemndas standard formular er skremmende lesning, og formodentlig ment å være skremmende. Man kaller det *gjeldende praksis*. Men jeg tør påpeke at når den gjeldende praksis går inn i slik tilstivnet form for dialog, så er ikke dialogen lengre dialog, men rituale. Og i den grad ritualet er del av en utdrivelse, så har vi å gjøre med besvergelse.

De alvorligste årsakene

Det dreier seg om mennesker med et uttalt psykisk helseproblem. I den grad disse jentene er representative for jenter som flykter til Norge for å søke beskyttelse, og i den grad disse igjen er representative for et enda større utvalg, så har vi å gjøre med et alvorlig helseproblem, av stort omfang.

Når det gjelder å angripe slike helseproblem, er det av betydning å studere årsakene, med tanke på både behandling, rehabilitering og forebygging.

Det dreier seg om jenter som ikke kom til Norge primært på grunn av et helseproblem, men på grunn av årsakene til helseproblemet, alvorlige krenkelser av menneskerettighetene.

Når vi følger disse jentenes livsløp, så ser vi en tendens til at krenkelse følger krenkelse. Årsak følger årsak, i en årsakskjede. Et viktig spørsmål for oss blir derved om årsakene er uavhengige av hverandre eller om de bygger på hverandre?

Svarene er entydige:

Er årsakene uavhengige av hverandre?	<i>- Jeg har bare et problem. Jeg kan ikke bo i Tyrkia mer. Hvis jeg må tilbake, får jeg masse problemer igjen.</i>
Eller bygger de på hverandre?	- Ja 5 <i>- Det kommer én (årsak) og så bygger det på hverandre</i> <i>- When I'm thinking. All together.</i> <i>- Bygger på hverandre</i> <i>- They build on each other</i>

Slik disse jentene oppfatter sine egne helseproblem, bygger årsakene på hverandre. Jeg vil mene ikke overraskende. Det er likevel viktig å få det sagt og presisert. Det er helheter vi har med å gjøre, hele livsløp i forhold til mønstre av krenkelser.

De alvorligste årsakene

Det vi ser, er et gjennomgående alvor:

- Personlige tap i hjemlandet 7 av 11 sier svært alvorlig
- Traumer fra hjemlandet 8 av 11 sier svært alvorlig
- Atskillelse fra hjemlandet 4 av 9 sier svært alvorlig
- Traumatiske opplevelser fra hjemlandet 7 av 9 sier svært alvorlig
- Atskillelse fra og bekymring for familien 5 av 10 sier svært alvorlig
- Traumer fra flukten 6 av 9 sier svært alvorlig
- Tilværelsen på norsk mottak 5 av 10 sier svært alvorlig

Det er ikke mange kommentarer i denne nest siste tabellen. Jeg vil ta med én:

*-When I was in camp, I thanked God that I had a place to stay and money to buy food.
When bad answers came from UDI, I feel no more hope (3)*

Kommentaren inneholder et punkt som er vel verdt å ta på alvor UDI som en del av problemet. Jeg vil ikke føre dette punktet videre på anklagens vei, men på oppmerksomhetens vei. Poenget er et grunn prinsipp i både forebygging, behandling og rehabilitering, å fjerne årsaken til problemet.

Vi spurte: *Har tiden i Norge lettet det psykiske trykket?*

De svarte:

- *Nei, ikke før oppholdstillatelse blir gitt*
- *When I had got no answer and I was working, I feel that this problem was going out.*
- *Ja*
- *Det ble lettere rett etter jeg kom, men nå har det blitt vanskelig igjen alt sammen.*
- *Lettere å være her, men ofte vanskelig pga meldinger hjemmefra*
- *Mange ting er lettere, friheten. Traumene kommer opp.*
- *Nei*
- *It has eased*

Vi spurte: *Eller har den gjort det vanskeligere?*

De svarte:

- *Hun tror det blir verre igjen. Hun har det vanskeligere hver gang. Hun vet ikke hva som skal skje i framtida.*
- *More difficult*
- *After I received the news, I feel there is no life to live again. That was when I was trying to take my life*
- *Ja*

Vi spurte: *Hvis du skal angi etter alvorlighetsgrad fra 0 til 6, hvor alvorlig har mottaks- og ventetilværelsen bidratt til dine psykiske problemer.*

Det er alvorlig når 7 av 9 svarer 6.

Dette demonstrerer at vår asylforvaltning ikke er blitt den alminnelige menneskerettighetsmekanismen den burde være, men tvert imot bidrar til å oppretthold ulikeverd. Det er i menneskerettslig forstand en ukultur som er under utvikling. Jeg mener den overordnede holdningen, som har fått navnet 'innvandringspolitiske hensyn', viser tegn til brun farge.

Samtidig får jeg igjen opplevelsen av avgrunn når de tre størst politiske partiene i valgkampen konkurrerer om å være best i innstramningstiltak. Det dreier seg om å ha utviklet en gjeldende politisk holdning, og er i så måte egnet til å stigmatisere ikke bare de man vil hold ute, men også mange av de menneskene som er innenfor.

Et siste sitat, fra det siste skjemaet:

Ventetiden har vært noe av det verste for meg. Jeg har sakte bygd meg opp igjen, og fort satt ned igjen.

Bernt Hauge

RÅDGIVNINGSGRUPPA I TRONDHEIM - SNØBALLKVINNER

30/08 – Iran 197/07 – Burundi 47/08 – Guinea 64/08 – Nigeria
 57/09 - Kosovo 62/09 Irak 89/09 – Tyrkia 38/09 – Kamerun
 76/09 – Guinea 93/09 Niger 40/07 – Iran 98/09 – Kongo Kinshasa
 163/08 - Kamerun

A - PERSONLIGE OPPLYSNINGER

<p>NAVN</p>	
<p>FØDT Når og hvor?</p>	<p>Hvordan vet du fødselsdatoen din?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Har ID-kort - Fordi hun var på skole og leste papirene. - It's my mamma tell met his, in my language - I work in restaurant. They give me paper. I go home. My father fill it out. - Dato, Baghdad - Fødselsdatoen vet jeg fordi den står på ID-kortet mitt - på fødselsattest (mor) - In my country they give me birth certificate. I don't have this here. - I Iran xx.xx.55 - xx.xx.75 - We celebrated the birthday, every year, with my family
<p>OFFENTLIG REGISTRERT?</p>	<p>I lokale registre? - Ja, foreldrene får ID-kort for barnet</p> <ul style="list-style-type: none"> - I don't know 2 - I don't know the hospital I'm born. My brother was born home. Time for injection, they give - Ja - Det vet jeg ikke - I Norge skrev de en måned feil, så på alle papirer I Norge står det ..... My parents have this document. I never kept it myself. - lokalt - No <p>I sentrale registre? - Ja 4</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hun hadde identitetskort og var registrert sentralt - pass levert UDI - Det vet jeg ikke - No, it's not registered
<p>Dokumenter og sertifikater</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Iransk pass, førerkort, ID-kort - ID-kort og pass i Burundi – Ingen av tingene i Norge - When I ran away, the friend who helped me, made me a passport. - This was the first document you ever had? – Yes Guinea - No documents - Jeg har et ID-kort og et familiepapir - My father tore it up - Ja - id. Sertifikat - Nei - I had something like a scholl certificate
<p>REGISTRERT TILHØRIGHET</p>	<p>Er du registrert som selvstendig individ? Eller som avhengig individ? Er det noen forskjell på gutter og jenter i så måte? Hva er de sterkeste bindingene? Familie, religion, mektig mann eller annen tradisjon?</p> <ul style="list-style-type: none"> - I iransk tradisjon er gutter mer verdt enn jenter. Sterkest binding til familie og religion. Foreldrene gjorde liten forskjell på gutter og jenter. - Når du er 19 får du ID-kort som individ (Burundi) - Boys have different treatment. When you are a boy, you do what you want. Woman has different treatment – They decide everything for you - Avhengig individ = ektemann - I Tyrkia var det familien som bestemte over meg. I norge kan jeg være mer

	<p>selvstendig.</p> <ul style="list-style-type: none"> - gutter er <u>up</u>, jenter er <u>down</u> - Da hun ble gravid, rev faren fødselsattesten i stykker for å si at hun ikke lenger var hans datter - Selvstendig - som egen person - som datter av moren, likedan med gutter - <i>I grew up as an individual, but I have not been an individual all my life</i>
Er tilhørigheten brutt?	<p>Hører du fremdeles til familien og lokalsamfunnet, eller er du utstøtt eller har rømt fra disse? I tilfelle, hvorfor? Hvor dramatisk har dette vært?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fikk pass ved hjelp av apoteker. Falsk attest. Hadde bare en søster og en bror i Iran. Flykta fra politimesteren som sperra henne inne. - <i>I ran away. Because I don't want my husband, my ex-husband. It is dramatic. Because he followed me again.</i> - <i>When my father said I should marry Musa, I fled.</i> - Har rømt fra min nærmeste familie pga valg av ektemann. Er truet på livet pga dette. Min manns familie fikk problemer pga min familie. Etter en stund var både min mann og jeg utstøtt av begge våre familier. Dette har ført til at vi har mottatt trusler og har ingen trygg plass å være. Heller ingen beskyttelse fra det offentlige. - Etter alt det vanskelige som skjedde, føler jeg ikke noe tilhørighet til familien i Tyrkia. - Ja. Fars brødre ville gifte meg bort til en gammel mann. Jeg skulle ha blitt omskåret først, slik at mannen har full kontroll. Onklene ville få betalt for meg. Jeg ble voldtatt - Tilhører fremdeles - utstøtt - nei - <i>I don't belong to the family now, because I have run away. I cannot say I have a family. I'm alone.</i>
Folkegruppe Stamme/klan	<ul style="list-style-type: none"> - Tilhørte en vanlig familie - Hutu - Peul Clan – very large. - Father Lantan, Mother Igbo. – Lantan speak Taroh - Sunni - Kurdisk - <u>Mor</u> er fra en familie som er coastal/sivilisert – De som samarbeidet med kolonimakt. - <u>Far</u> er fra en typisk landsby/tradisjonell. Tror ikke på hvite manns medisin - Far Nalu, Mor Soussou. - Zarma - iraner - Luba - Bayang
Språk	<ul style="list-style-type: none"> - Persisk - Kirundi, Swahili, Fransk - <i>In Guinea I never went to school. Peul. I learned French in Gabon and English at the camp</i> - Albansk - Tyrkisk og kurdisk (og norsk) - <i>Hun snakker Soussa, Malinké og Fransk. (Hun har lært seg engelsk i Norge)</i> - farsi - Lingala og Tsiluba - <i>First language English. Bayang</i>
Foreldre, eventuelt fosterforeldre eller andre ansvarlige	<ul style="list-style-type: none"> - Begge foreldrene er døde - Far død. Mor lever i Burundi, vet ikke hvor. Siste kontakt mange år siden -- Foreldrenes navn - <i>Mother ..døde i 2003 under opptøyer. They burn our house. I saw her in the front of the house. Father ... from Langtan, Tarok tribe, Taroh language</i> - Har foreldre, men ingen kontakt - Father from Klhuri, Kurdish, mother from Al Karkhi, Arabic - I Tyrkia er det mamma og pappa. I Norge er det mine to brødre og to svigerinner - Mor og bestemor. Bondegård. Dyrket og solgte produkter på markedet. Mor var ikke gift med far. Far bodde i en annen landsby. Det tok 4-5 timer med buss dit Der var det også gårdsbruk - foreldrenes navn - en onkel - far, mor, bror og søster - Ingen kontakt med far og mor. Pappa død, tror moren lever - <i>I have a steph mother. That's the one I grew up with. I accepted her as my own mother. She has four children. The treatment was not the same. Actually I grew up without a mother.</i>

Søsken	<ul style="list-style-type: none"> - En bror har bodd i Norge i 20 år – politisk flyktning. En bror venter på oppholdstillatelse. En søster i Iran - 3 – vet ikke om de lever. - Navngitt 2 brødre og 6 søstre - A... Remember he was born. Before I go to school. When they fight, A.. ran away. I didn't see A.. again - 3 - 1 sister and 3 brothers, one younger than me – all married - I Tyrkia har jeg 4 søstre og tre brødre. I Norge har jeg to brødre - En storesøster (navn, oppkalt etter farmor)(Søkers navn oppkalt etter mormor) Oppkallingen knytter barnet til slekten J måtte reise til fars familie i alle ferier og helgebepok også. Hun var ferdig med skolen og reiste dit siste gang i 2004 og kom aldri tilbake. Mor hørte rykter på markedet at hun var død. 4 helsøsken og 10 halvsøsken – til sammen 14. Nå har faren 3 koner. Mora er den siste og yngste. Faren roterer mellom konene, 2 dager/netter hos hver - Ingen - ingen kontakt - 2 søsken, en bror og en søster. Ingen kontakt etter at hun dro. - 1 brother, one sister, both younger
GIFT Når, hvordan og med hvem?	<ul style="list-style-type: none"> - Ikke gift. Sayed Ali Shahidi sa han var hennes Sighe-mann - Samboer i Burundi. Hun var gravid. Familien bestemte. Du må gå til de mannen. - A.D.. I was 16. He was old, more than me. He is my cousin. His papa and my papa arranged the marriage. We do it in the village. – C.E. I ran away with C (in 1999) It's he helped me. We married in 1994. The marriage is registered. - My father wanted me to marry, because he (Musa) gave him every thing, a shop, a place to stay.. - Gift (dato), uten foreldrenes tillatelse/godkjennelse. Gift med (ektemannen) - I was engaged to someone. Arabic. He died, arrested by Saddam's regime. Disappeared. After Saddam's fall they found out that he had been killed. - Ble tvangsgiftet med en ukjent mann da jeg var 14 år. - Hun er gift i en moské. Far bestemte. Da hun ikke besto eksamen i 2000, ble hun sendt til huspost hos en bekjent av faren. Da hun rømte derfra, ble hun giftet bort i 2002 - 1999 Offentlig registrert - Navn, arrangert etter tradisjon (dvs. tvang) 13 år gammel - Tradisjonelt gift med xx fra Rwanda - I have been married. December 2005 *
Barn	<ul style="list-style-type: none"> - Ingen - 3 barn f 93 og 98-tvillinger og 1 fosterbarn etter voldtatt venninne. Ingen kontakt - With A.D. no. Because when I'm pregnant with him, he beat me so much that pregnant go. I have 3 children with C.E. A.E 1995, O.E. 1999, M.E. 2002. - Nei 3 - (Navn) født I Norge - Barn født I Norge - 2 jenter - 4 barn, 3 gift, har litt kontakt med yngste datter - 1 barn, 2 fosterbarn - No
ARBEID	<p>Hjemme, på gården, eget yrke, lønnet arbeid, annet.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Syerske, frisør, sjåførlærer, kontor legesekretær (Måtte skifte yrke ofte på grunn av brors politiske aktivitet - Sykepleier ved legekantor . Go to the plantage – Guinea. In Gabon – Keep the hous. Vare for the children - Restaurant food. She teach me how to make. I just serve food. Before I gett he job, my mother died. I had to work for the family. - Drev egen frisørsalong. Jobbet selv som frisør - No - Nei - Hjalp til på gården fra jeg var liten. Etter secondary school skulle jeg være hjemme så mor kunne jobbe mer og spare penger til videregående skolegang. Jeg hjalp til hele tiden. To måneder på fiskemottak i ... (Norge) - I 2000 ble hun sendt som husslave til en bekjent av faren. Var der til 2002. - Husmor - Hjemmeværende sydamme for at familien skulle overleve - I hjemmet, med kjøkkenhage, hjalp til i en frisørsalong - Not in Cameroon. Did trading, with foodstuff, vegetables. Buy and sell.

UTDANNELSE	<p>Koranskole, vanlig skole, kan lese og skrive, kan regne</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vanlig skolediplom for 12 års skolegang - Barneskole (grunnskole) 3 år sykepleier Secondary - I go to school in Gabon, 4 years, to learn French. When I come to Gabon, I don't read, I don't talk any language, just my own language. - Sometime I go. Sometime I have not money, and stop. I can read small English. I can read Husa more than English - 8 år grunnskole og 3 år frisørskole - I wanted to finish master. After my fiancé disappeared, his family decided that my family should keep me home. I didn't want to marry him, but they obligate me to do that. - 8 års skolegang I Tyrkia og 2 år I Norge - ferdig med secondary school - 10 års skolegang. Besto ikke eksamen. 2 måneders datakurs. Læreren returnerte til Tchad - Kan lese og skrive, har grunnskole - I shah-tiden, kveldskurser for analfabeter. Leser og skriver persisk. - fullført barneskole - 7 years common education
Adresse og telefon i Norge	<ul style="list-style-type: none"> - Privat adresse og telefonnummer 3 - Mottakets adresse. Egen mobil. 4 - Mottakets adresse - mottaket - mottaket + mobilnummer
Nærmeste pårørende i Norge	<ul style="list-style-type: none"> - Norsk venninne tar ansvar. Har brutt kontakten med eldste bror fordi kona hans ikke tålte henne. De to første åra hadde de jevnlig kkontakt. Har noe kontakt med yngste bror ig svigerinne som venter barn - Hun har ingen her, bare venner i kirka - Nobody – You are completely alone? – Completely alone. - Name of a friend that has taken her mother's role - Ektefellen - Navn angitt - Brødre og svigerinner I Norge - (barnets navn) norske "mamma" – (Navn og tilhørighet) - Kjenner ingen. Har truffet noen fra Guinea på mottaket - ektemann og barn - navn på flyktning med oppholdstillatelse - Nei - Navnet på den personen hun bor hos

* **MARRIAGE**

I have been with him for some time. Then the marriage was to be arranged between the two families. The family took over. They have the initiation and the marriage contract.

- The lady, (that helped you to escape) went to your father to take over the marriage contract?

The marriage – to be someone's property.

The lady some sort took over the contract.

You are still someone's property

- The first contract belonged to a village. They would cut in your body.

- The second contract belonged to a lady. She would sell your body.

Yes – like that.

(For å unngå omskjæring flyktet hun fra landsbyen. En hvit kvinne hjalp henne og lovte jobb og framtid i Italia. Kvinnen var også en snartur for å avtale med faren. Jobben og framtida viste seg å være hore i horehus.. Hun rømte igjen.)

B – OPPVEKST I FAMILIENS SKJØD

Har du vokst opp i by?	<ul style="list-style-type: none"> - Teheran 2 - Bujumbura - In the city Plateau state. (Jos) Not so big. Just like Sandnessjøen. (!) Jos har 1 mill innbyggere, men inntrykket fra hennes ståsted i hennes bydel kan eventuelt være mer beskjedent. Øynene som ser) - Baghdad - Nei 2 - 40 km fra Conakry - Ja - Ja, Kinshasa
Har du vokst opp i landsby?	<ul style="list-style-type: none"> - Yes (Guinea) - Ja (Kosovo) - Ja .....(Tyrkia) - Ja .....(Kamerun) - in a small community. Village (Kamerun)
Eller hva slags omgivelser har du vokst opp i?	<ul style="list-style-type: none"> - Middelklasseliv. Verken rik eller fattig - Baghdad, Al-Kamalya – Hai Al - Ikke by, ikke landsby (Vi vil formodentlig kalle det forstad) - I sentrum - sydlige del av byen (Teheran) bymessig.
Har du vokst opp i storfamilie?	<ul style="list-style-type: none"> - Ja - Big family - Mellomstor - Nei 2 - De andre hustruene til faren og halvsøskenene hennes bodde i M... - Ja, hos onkel. Moren og faren døde tidlig. - Vokst opp hos mamma
Har du vokst opp i kjernefamilie?	<ul style="list-style-type: none"> - Far, mor og barn - Ja 4 - Hun vokste opp med mor og 4 søsken. - ja, foreldre og 5 barn
Eller hva slags annen enhet har du vokst opp i?	<ul style="list-style-type: none"> - When my mother passed away, he (the father) had a girl friend. She came to our house to take my mother's place.
Gjør rede for hvem som hørte til enheten, for eksempel da du var 10 år gammel.	<ul style="list-style-type: none"> - Mor, far, farmor, 3 søsken. 2 onkler, 2 tanter, mange søskenbarn - Husker ikke - Father, mother, brothers, sisters, Father's brother and his family next to them. The village some sort of big family. - Father, mother, little brother - Mor, far og søsken - Father, mother, sister and brothers - Da jeg var 10 år, var det mamma, pappa, 3 søstre og 4 brødre som bodde sammen - mor, bestemor og storesøster (+ jenta selv) - Hun vokste opp med mor og 4 søsken. (Faren var der 2 dager i uken.) - ca 7 pers - foreldre og 5 barn - mamma, hun, fetter, lillesøster - Father, steph mother, her own sister and brother, the stepmother's 4 children

STATUS

Hvis høyeste status er 6 og laveste status er 0, hva har da vært:

	0	1	2	3	4	5	6
Familiens status i lokalsamfunnet?	3	1		6	1	1	1
- De hadde ingen ting (0)							
- It's my papa and his brothers who take decisions in the village (5)							
- Low status. Father and mother fight. When they fight, neighbours come and make peace. They know what happens. (0)							
- Average status (3)							

Din status i familien? - Low, because I'm a woman (0) - My father don't take us as human (0)	8			1		1	1
Fars status i familien? - Bare faren bestemte (6) - High – He was God? – Yes (6) - He drinks so much. People don't respect him. In the family we fear him, but we don't respect him. If a father can have in mind to sleep with his daughter,... He was the first man to sleep with you? – Yes. After your mother's death? Yes. After my mother's death (Ingen ytterligere plotting på status.) - Død - han hørte på kona – - ikke der (-)	1	1					8
Mors status i familien? - Mor hadde ingen ting å si (1) - Very low (0) - Døde tidlig - moren bestemte f.eks. ekteskapet (6) - steph mother (5)	1	2	2		1	3	2
Brødrenes status i familien? - Same to my papa (6) - Big brothers 6, others 5 - enebarn - Brother and sister (1)		2	1	1		3	2
Søstrenes status i familien? - Same to me and mum (0) - enebarn - steph brother and sister (3)	6		1	2		1	1

- In Iraq always daughters are low. Father and sons first. They decided. The women – Just .... Mother – just cook. She couldn't decide about nothing

- Actually – here we see one of the reasons that your father wanted to get rid of you?
Yea.

- And that may be a reason that the marriage contract said you never come back?
May be. (The girl with the steph mother

FRIHET OG SELVSTENDIGHET

Hvis høyeste grad av frihet er 6 og laveste grad av frihet er 0, Hvor fri har du vært til å bestemme ditt eget livsløp:

	0	1	2	3	4	5	6
da du var 5 år? - Mor bestemte (0)	10	1	1			1	
da du var 10 år?	9	1	2	1			
da du var 15 år? - Mor ble som en venn (4)	9		2	1	1		
da du var 20 år? - Men UDI var som Gud! (6)	6	1	1		1		2

Det har aldri vært slik at hun kan bestemme. Friheten er 0.

HVA SLAGS LIVSLØP HAR VÆRT LAGT OPP FOR DEG?

<p>- Ble ikke lagt press på henne når det gjaldt yrke og utdanning eller giftemål (Iran)</p> <p>- De hadde ikke mat. De hadde ikke rikdom. Familien (far) bestemmer når du skal gifte deg. Alt</p> <p>- To be slave for the husband that is given to you. To cover outside what he does to you.</p> <p>- He wanted me to marry Musa. Because the man was rich. He gave him money. He gave him house and shop. He is old. He has wives. When my father sleep with me, I was pregnant 4 times. 4 times abortion. The chemist say my father I loose many blood. If I do abortion again, I will die. My father did not want me to say to anybody. Therefore ... The man is a Muslim.</p> <p>- Foreldrene ønsket at jeg fikk utdanning og arbeid. Jeg skulle ikke være ute med venner, bare hjemme. Ekteskap skulle komme senere, og de skulle godkjenne den jeg ønsket å gifte meg med. (Kosovo)</p> <p>- Before the accident it was better. I was allowed to do my studies. But after an accident the family of the victim decide whether they will have money or a woman for compensation.</p> <p>- Jeg matte gifte meg uten min vilje da jeg var 14 år. Og slutte på skolen som jeg likte så godt å være på. Jeg måtte bli voksen selv om jeg følte meg som et barn.</p> <p>- Mor planla at jeg skulle bli sykepleier. Jeg var hjemme et år etter secondary school, så min mor kunne jobbe mer og tjene ekstra penger til min skolegang (sykepleie -3årig) (Jeg hadde lyst til å jobbe i en bank. Det så så fint ut) Vi arbeidet sammen på gården hele tiden. Trengte penger for å bo på skoleinternatet. Det var dette året søster døde, - og far døde. Far drakk og røykte for mye, og mor sa at han aldri kunne være ansvarlig.</p> <p>- Det er far som bestemte. 16 år gammel ble hun sendt til en familie for å hjelpe dem i huset. (Husslave) Mannen i huset voldtok henne. 18 år gammel ble hun giftet bort, mot hennes vilje. (Til en fetter – sønn av farens søster) Hun nektet mannen samleie. Voldt og voldtekt.</p> <p>- Familien bestemte, gifte seg, ta vare på familien sin.</p> <p>- ekteskap, føde barn, være god muslim. Jeg hadde ikke noe eget liv.</p> <p>- Hun skulle gått videre på skolen, men hadde ikke penger. Forventet at hun skulle bli godt gift, men ble forelsket i en rwander. Familien rasende over valget.</p> <p style="text-align: center;">After primary I wanted to go further, but my father could not support me. I was thinking my life would change when I was married.</p> <p>- And that did not happen?</p> <p style="text-align: center;">No. (tears)</p> <p>- Because you came under a new rule?</p> <p style="text-align: center;">Yea</p>
--

TVANG ELLER SELVBESTEMMELSE

Hvis du skal vurdere på en skala fra 0 til 6, hvor tvang er 0 og selvbestemmelse er 6:

	0	1	2	3	4	5	6
<p>Hvor selvstendig ville du være i et slikt livsløp?</p> <p>- Innen familien (4)</p> <p>- The man is a Muslim. Myself I'm a Christian 0</p> <p>- Ville måtte avbryte det 3-årige studiet for å jobbe på gården og tjene penger. Morshjelp. (4)</p> <p>- Jeg skulle drepe ham til slutt – Eller han skulle drepe meg.</p> <p>- Hvis godt gift – vet ikke (-)</p>	9	1			2		
<p>Hvor trygg ville du være i et slikt livsløp?</p> <p>- Hvis du ikke aksepterer det de sier, vil du bli avvist 0</p> <p>- In my first marriage I don't have safe.</p> <p>- vet ikke (-)</p>	8			1		2	

- Mor ville ikke at jeg skulle ende opp i landsbyen. Jeg var vakker og kunne få hva slags mann jeg ville. Jeg ville ikke ha en fattig mann. Med en rik mann kunne jeg studere på universitetet.

BRUDDET MED LIVSLØPET

Gjør rede for hva som forårsaket bruddet i livsløpet, ytre ting som krig, politikk og feide, som også har rammet familien, eller indre ting som medførte utstøtelse og/eller flukt:

- *Represalier pga eldste brors politiske aktivitet. Frihetsberøvelse av Sayed Ali Shahidi. Mor blei satt i fengsel. De politiske forholda med avgifter til staten da far døde, gjorde at familien mista bakeriet/konditoriet. N.. måtte flytte og bodde sammen med sin mor. Sykdom begynner: Magesår, depresjoner, migrene stoffskifteproblemer.*

- *Hun ble kjent med en mann. Foreldrene visste ikke. Hun trodde han kunne hjelpe med skolepenger og alt. Han rømte da hun ble gravid. Bodde hos foreldrene. Kom krig. De måtte rømme. Hun møtte samme mann. Ble gravid for andre gang. Familien bestemte at hun skulle gå til den mannen. Hun visste ikke hva mannen drev på med. Hun oppdaget at det var folk fra FNL som kom og lette etter ham om natta. En gang var han hjemme og ble tatt med. De kom igjen og spurte etter kona hans. Hun var redd for å bli tatt med som seksslave i skogen. Da rømte hun (Burundi)*

- *I ran away, together with a man.*

- *I don't want to see my father again. I don't want to marry that man. He is old. He is a Muslim. He has wives. I see the man with his son. Father told me I should marry that man. In the night I ran. I was like a slave. If I married this man, for a shop, and a house. When my father had friends with him. They drink so much. The friends pay him money.. **And they sleep with you?** Yes*

- *Den jeg ble forelsket i, kom ikke fra en bra nok familie for mine foreldre. Jeg ble nektet å treffe han av min familie og ble nødt til å rømme fra hjemmet for å være med min nåværende mann. Da dette krenket familiens ære, ble jeg og min mann drapstruet. Først hadde vi beskyttelse av mn manns familie, men ble senere utstøtt av de også, da de også fikk problemer fra min familie. (Kosovo*

- *Første brudd: Faren forårsaket en annen manns død I en bilulykke. Hun ble gitt som en erstatning til familien, å vente på en av familiens sønner. Det ble som et 14 års fengsel, før de fikk vite at mannen var død. Neste brudd: Hun møtte en mann I hemmelighet. Forholdet ble oppdaget. Det var én ting å gjøre for å unngå å bli drept – å rømme landet.*

- *Jeg ble mishandlet mye av min mann. Voldtatt og slått. Jeg var bare en slave for den familien. Jeg rømte hjem to ganger, men ble sendt tilbake. Den tredje gangen rømte jeg hjem til en av mine søstre. Min bror I Norge ringte til pappa og sa at han ville jeg skulle komme til Norge for å få fred. Det håper jeg skjer her.*

- *Fars død?*

- *Hun ble mishandlet. I 200x ble hun skadet så mye at hun nå har mistet synet på høyre øyet. I 200x-200y hadde han mye fyll og flere damer og mye mishandling. Hun rømte ofte hjem i 200y aksepterte pappa at hun ikke skulle tilbake. Foreldrene kom til faren, lofte at hun skulle bli bedre behandlet, og så ble hun utlevert igjen. Mange ganger varslet faren at hvis hun ikke gikk tilbake til mannen sin, ville han forstøtte mamma. I 200z ble hun gravid, men mistet barnet. I 200z forsøkte hun å flykte, til s., en landsby på vei til Sierra Leone. Etter 1 uke fikk hun beskjed av faren om å komme tilbake. I april 200æ møtte hun en annen mann. 10 juli ble hun gravid. Ektefellen anklaget henne for utroskap. Faren forberedte muslimsk straff. Hun startet flukten.*

- *pga trussel om omskjæring*

- *Tenkte ikke på skilsmisse, til tross for all volden, for jeg var svært glad i barna. Han tok to koner til. Så døde han. Hun (jeg) tok seg fortsatt av familien. Mistet all ære, ble kastet ut av familien, hadde ingen mulighet til å leve I Iran. Barna voksne.*

- *Ble forelsket i en rwander, ble ansett som en forræder, krigstilstand mellom Rwanda og Kongo.*

Ran away to avoid circumcision

- *Is circumcision common in Cameroon?*

Just the Muslims, in the northern parts.

- *The big change was when your mother died? (14)*

Yes.

- *That was the stop of your school, the start of your trade?*

Yes

Hvis du skal vurdere på en skala fra 0 til 6, hvor 0 er katastrofe og 6 er en verden av nye muligheter:

	0	1	2	3	4	5	6
I hvilken grad har bruddet åpnet for nye muligheter? <i>- It's not too good life, because my family in law does not accept me. But he loves me. He wants me (3)</i> <i>Norway gives me no possibilities (0)</i> <i>- When I ran away, I feel I have peace. (Umarkert)</i> <i>- Not yet. I'm not sure for my life here (0)</i> <i>- glad for at hun brøt (5)</i>	5		1	3		1	3
I hvilken grad har bruddet gitt ny trygghet og nye trygge rammer? <i>- I feel I'm safe. I have a new life.</i> <i>- Not yet (0)</i> <i>. egentlig føler jeg meg 0 trygg fordi jeg har fått 2 avslag fra UDI (4)</i> <i>- hadde det godt med mannen (0)</i> <i>-</i>	4		1	1	1	1	1

Hva slags sosiale tiltak har det offentlige i hjemlandet for kvinner og jenter som av noen grunn er støtt ut av familien og det lokale fellesskapet?

- Ingen hjelp - Ingen ting
- They don't have. In Guinea – a woman without a man's protection will have no possibility.
- I have go once to the police in Nigeria. The police say: "go!".
- Etter loven så skal det være, men dette fungerer ikke. Fikk ingen støtte eller beskyttelse av politi da vi spurte om det. (Kosovo)Nothing. The authorities, police, respect the honour of man.
- Ingen jeg vet hvertfall.
- De blander seg ikke i tradisjonelle spørsmål
- Nei, det er ingen ting.
- Ingen
- Ingen
- Ingen
- Non Governmental Organisations. I don't know many. But I know there are NOGs working for women and children.

Hva slags private tiltak finner man for kvinner og jenter som av noen grunn er støtt ut av familien og det lokale fellesskapet?

- Ingen
- Det finnes ingen tin. Det var i den katolske kirka og misjonærer. De visste hva som skjedde. De var vant til at folk søkte beskyttelse der. Det var misjonærene som hjalp henne å rømme (Burundi.)
- They don't have (Guinea)
- I'm afraid to say to someone
- Ingen
- I hear there is a NGO, but if they try to protest, they will be in danger. Someone called this organisation for me, but they said: "It's better she comes out. – We cannot give her any guaranty."
- Ingen som jeg vet.
- Alt er avhengig av penger
- Jeg har aldri hørt om. Det er noen tiltak som mikrofinans for å hjelpe til utvikling. Men krisesenter for å hjelpe folk (kvinner) i krise, nei.
- Ingen
- Ingen
- Hvis du finner en hjelpeorg, kan du kanskje få litt hjelp
- NGO organisations that fight for the right of the women.

Hvilke muligheter har slike kvinner? Hva er den sannsynlige karrieren videre?

- Vansker med jobb og sted og bo når du er enslig.

-Ingen ting. Ingen beskyttelse. Ingen muligheter. Kanskje prostitusjon. Det er mange. De kan være i en flokk og leie et rom

- Nothing. Sometimes she dies. Sometimes she survives. Only God knows. 2 of my father's sisters committed suicide I tried to make suicide. (Guinea).

- I see in Plateau state, outside hotel, women stand, smoke, wear their cloth open

- Ingen. De må klare seg selv

Kurderne er et hardt folkeslag. De vil drepe kvinnen i stedet for å miste æren. Jeg er kurdisk, så mitt liv er ferdig.

- Det er ingen som vil stå opp for ... (barnets navn) Han har ... (nasjon) far. Livet mitt er ruinert.

- Det blir kaos. Bo hos venninner, eller, finne menn på gata..

- Ingen

- Bli gift, eller prostituert

- Ingen

- Some of them are social helped to have something to do. Somebody can end up with no help, and at the end there will be no solution. Most of them, at the best of my knowledge, are sent back to their families.

- En kvinne som ikke kan få barn, er verdiløs. Hvis en mann er sammen med henne, kan han bli ertet for å være sammen med en mann. "You are living with a man in your house". Kanskje ville mor skamme seg over å ha en slik verdiløs datter. Mor var også svært vakker, men hun giftet seg aldri. Ugift kvinne med 2 barn. ---- Mor sa at jeg var vakker og kunne gifte meg med hvem jeg ville. Da ville hun vært stolt av meg. Nå er jeg ingen ting – "useless".

C – ELEMENTER AV TRADISJONELL KJØNNBASERT FORFØLGELSE

I hvilke perioder av ditt liv har du opplevd kjærlighet?

- I barndommen og ungdommen (fra foreldre og søsken) (Iran)
- For å si at du har opplevd kjærlighet, du må ha fred i deg. Hun kan ikke se at hun har opplevd det. (Burundi)
- In childhood – my mum, my sisters. With my second husband – he helped me too much. He loved me to much. (Guinea)
- When my Mum. When I came to J... (The lady that at the moment act as her foster mother) (Nigeria)
- Av familien fram til ekteskap. (Kosovo)
- My mother still loves me, but she cannot do anything to help me. She does not have power. But she gave her gold to help me out.
- Da jeg var liten, følte jeg mest kjærlighet. Fra familien min.
- Med mor, med barnets far, med min norske familie, med menigheten, med legen.
- Hos foreldrene hun opplevde ingen kjærlighet.
- fra moren, fra ektemannen
- Aldri egnt. En psykolog på St. Olav har behandlet henne på en kjærlig måte, noe hun tenker på når hun har det vondt.
- fra mannen
- When my mother was there. I was 14 when she died. And also the man I was married.

I hvilke perioder av ditt liv har du opplevd å være forelsket?

- Da jeg var 30 år (Iran)
- Vet ikke. Har ikke opplevd det. (Burundi)
- I love my Mum too much, and my children also, and my (second) husband. (Guinea)
- No, I only feel hatred, about my father (Nigeria)
- Fra jeg møtte min mann (Kosovo)
- About 9 months, 1 year, I had contact with that man. He was a good man. That was the first I feel like a human. (That was the) first time I choose. I wanted to live with him.
- Da jeg var 12 år. På skolen.
- I (mottakets navn) m/barnets far
- Én episode av forelskelse da hun var 16 år
- bare mannen
- Nei
- i mannen
- I was in love with him.

Er dette noe som har vært bare bra, eller har det skapt problemer?

- problemer pga hans familie. Tenkte mest på egen familie (Iran)
- It gives me problem, because I don't see them, for a long time. (Burundi)
- Det er bra at jeg har kjærlighet av min mann, men synd at jeg har mistet min familie. (Kosovo)
- Yes It was good. But it created problems. When they know I go to him in secret, it was like a catastrophe
- Problemer, fordi jeg visste at jeg ikke kunne være forelsket. Jeg var redd for kulturen og foreldrene mine
- Bra – for barnet kom.
- bare godt
- stort savn
- ble utstøtt av familien
- I has created problems.

OMSKJÆRING

Er du omskåret?

- Tror ikke at det finnes i Burundi. Nei
- Yes (Guinea)
- Yes (Nigeria)
- Nei (Kosovo)
- No (Iraq)
- Nei (Tyrkia)
- Nei (Kamerun)
- Ja (Guinea)
- Nei (Niger)
- Nei (Iran)
- Nei (Kongo)
- No (Cameroon)

Hvor gammel var du?	<ul style="list-style-type: none"> - 12 - I don't know - Kanskje 2 eller 3 år. - 24 – Ran away.
Er det noe du husker? Hvordan opplevde du det?	<ul style="list-style-type: none"> - I don't want to talk about it. - When my mother gave birth to my brother, I saw how she circumcised him, how they used the knife.(Nigeria) - Husker ikke.
Hva slags ritualer var det ledsaget av?	<ul style="list-style-type: none"> - In the forest. Tradition. We were 2 weeks in the forest. I was before the first menstruation. There was a woman and too much children from 10 to 12 years. After 3-4 days they did the circumcision. The woman cut while 2 women were holding. They were there one week after. (I had not seen this woman before. She lived in the forest. She had something around her head, a special dress, and a special necklage.) (Guinea) - No ceremonies. My father and mother used knife and water. I see blood. No ceremonies. No (Nigeria) - En kvinne som ikke er omskåret, er uten ære og blir foraktet. Hun trenger mange menn for å bli tilfreds. - The village of the husband demanded it. She ran away.
Vil du la dine egne døtre omskjære?	<ul style="list-style-type: none"> - I don't want she do that - No. It's painful. In Nigeria you have to. Some people run away, because of it. - Aldri. Det er farlig å dra til Guinea nå med barnet. Foreldrene vil kunne ta fra henne barnet og omskjære henne mens hun selv er et ærend på markedet.. - Nei - No.
Har du fått hjelp til å rette opp skadene? Har du plager av omskjæringen i dag?	<ul style="list-style-type: none"> - I don't want to touch this. I don't want to talk about it. – Does it pain you, physically, today? - Yes - Sometimes I feel pain – inside. I feel pains when menstruation, sometimes when urinating. Menstruation is more painful. I have got no help to have it repaired. (Nigeria) - Da hun var på sykehuset for å få barn, de matte operere henne for å få ut barnet. De gjorde det samtidig bedre enn det var.

TVANGSGIFTE – ARRANGERT EKTESKAP

- Nei

Hvem arrangerte?	<ul style="list-style-type: none"> - Ønsket til foreldrene var at hun skulle gifte seg med noen som de valgte og som var rike. (Burundi) - My father and his father. (Guinea) - Families - Pappa'n min og pappa'n til eksmannen mi - Far og mannens foreldre.. - Valgte selv - Foreldrene, dvs. moren - My father and my uncle and my stepmother too.
Hvor gammel var du? - og han?	<ul style="list-style-type: none"> - 16 – He was 5-10 years older. - 17 – He was older than my father. - Jeg 14 år, han ca 25 - Hun var 18, han var 28 - Hun 25 og han 31 - 13 år, tror han var ca 30 år - 23 - 35

<p>I hvilken grad var det i omsorg for deg og i hvilken grad var det andre motiver?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Fordi de hadde ingen ting. Kanskje de kunne få det litt bedre. (Burundi) - Every day he is beating me. Every day. He is my cousin. - The motive was money, house and shop. His first plan was to sleep with me himself and have money for me sleeping with his friends, but when the chemist told I would not survive another abortion, he decided me to marry Musa. (Nigeria) - Father caused another man's death in a car accident. As a compensation she was bound to marry one of the dead mans sons. - De tenkte på penger. Jeg ble solgt. - Det var for å straffe henne - Tradisjon - Both. To them I think they wanted to be free from me. Myself I was thinking to be with somebody who could give me love.
<p>Har ekteskapet vært fylt med kjærlighet og likeverd, eller har din oppgave vært å tjene din herre med sex og arbeid?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - I forhold til den mannen hun hadde. Hvis det var kjærlighet, denne mannen kunne ikke gjort hva han har gjort. (Burundi) - Yea – Just like that. - They never reached marriage, because the fiancé disappeared. But she was kept in like a family imprisonment to wait for him, for 14 years - Ingen kjærlighet. Bare sex og arbeid. - Et tvangsekteskap er bare tvang. - ser ut til å være veldig bra - Vold, voldtekt, likegyldighet for henne og barna - I think both. When she came to his village she met demands she could not take

BRUDEROV

Har du vært utsatt for brudеров/erobring?

- Av sighe-mannen (Iran)

- Yes. The first escape (Guinea)

- Nei 4

- Kona til onkel kom med buss og sa at far var veldig syk, så mor ordnet med penger slik at jeg kunne reise dit for å vise ham "den siste ære". Han var død da vi jeg kom dit. Han ble balsamert og begravd neste dag. Og den tredje dagen ble jeg bedt om å komme til de eldste i landsbyen. Inklusive onklene var det kanskje 20 menn. De sa at siden jeg var eneste gjenlevende barn etter min far og mor, ville de finne en god mann til meg. Det var en gammel mann. De sa jeg måtte omskjæres, og jeg hadde ikke hørt at jenter kunne omskjæres. En av de eldste, mr Arriv, syntes kanskje synd på meg. Det var han som fortalte meg at min søster var blitt omskåret, ble syk og døde. Mr. Arriv snakket med min stemor, og hun sa at han virkelig ønsket å hjelpe meg vekk. Mr. Arriv tok meg med til huset sitt. Han ville ha sex med meg. Jeg var jomfru, og nektet. Han voldtok meg. Han utnyttet situasjonen, men han ga meg penger og viste meg en vei ut av landsbyen hvor jeg kunne gå og ta taxi til busstasjonen. Men jeg måtte ikke dra hjem til mor, for da ville onklene bare komme og hente meg der.

VOLDTEKT OG TRAKASSERING

Hvor og av hvem?	1 gang	Mange ganger	Nærmere beskrivelse
<p>I hjemmet? - Ja – av mannen</p>		<p>6 Always – in the first marriage</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Hvis hun ikke ville, ble hun slått. Armen er ødelagt pga det (Burundi) - All sex was forced with the first husband Guinea - Father. I refused. Even he tied my hands - Hjemme i huset til eksmannen min, av han. Voldtatt og slått. - Hun nektet ham alltid, og dermed ble hun mishandlet. - Vanlig i ekteskapet
<p>Av inntrengere?</p>		<p>1</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Huseieren prøvde å voldta henne (Iran) - When he found me, he came back as an intruder.
<p>Av soldater?</p>			

Av andre? - Mr Arriv (1 gang)	2	1	- My father's friends, anybody who come inside. They give him money. - Hun var huslave. Hun ble voldtatt av mannen i huset
Massevoldtekt?	1	1	- I min frisørsalong. 2 ukjente menn, trolig sendt av mine foreldre. (Kosovo)
Andre former for seksuell mishandling fysisk og psykisk?		1	- Sighe-mannen truet henne til seksuelle ytelser, ikke samleie - Press fra menn. Vond tid. Derfor hun forlot mottaket. Når hun snakker om mannen i X by i Norge føler hun seg syk for det hun har opplevd der. - All the time I feel like that – being raped. That I'm obligated to be with and wait for that man - Tvunget til å være huslave. Misbrukt og mishandlet - I was in Italy. I was offered to come to Italy to work. This was to be like a prostitute.

HANDELSVARE

Har du noen gang blitt fanget, jukset eller narret inn i en situasjon hvor du er blitt en handelsvare og har havnet som sekslave, huslave eller markslave?

- Ja, hos denne politisjefen. Hun var sekslave i 6 måneder. Han hadde flere slaver
- Han trodde hun hadde ingen verdi. Han ville hun skulle prostituere seg. Han mishandlet. (I X-by i Norge)
- My father. My father's friends, anybody who come innside. They give him money. (Nigeria)
- Nei **2**
- Yes. She was given as a compensation for a man's death.
- Jeg ble solgt av familien min. Det liker jeg ikke. Dum kultur
- Se forklaringen om forsøket på giftermål + å "betale" hjelperen med sex
- nei
- tatt fra fengslet, brukt som huslave
- Yes.

SLAVE ELLER TRELKVINNE

Hvis du skal vurdere ditt liv langs en skala fra 0 til 6, hvor 0 forteller du har null frihet eller er fullkontrollert, og 6 forteller om full frihet, hvordan vil du da vurdere ditt liv i ulike perioder?

	0	1	2	3	4	5	6
I oppvekst	6	1	1	1			1
I ekteskap - Sughe-ekteskap (0) - In the first marriage (0) - In the waiting (0)	6		1			1	
- In the second marriage (3) - Gift for andre gang med lam mann. Fulgte ham til Danmark, fam.gjenfor. Forferdelige forhold. Derfra til Norge - som huslave (0) - In husbands village (0)	2			1	1		
Under flukt - I was under full control (0) - fra landsbyen – til (by i Norge) (6) - Under flukt I (0) Under flukt II (1)	6	2	1		1		1

Som asylsøker - I don't have freedom (No mark) - I feel peace. I have a new life. When I think of Nigeria, I remember my father (No mark) - If I stay here – Yes. I feel safe. No one of my family can find me here. But I live with fear and that fear don't let me enjoy the freedom. - Nu kan jeg puste fritt (6)	2	1	1		3		1
---	----------	----------	----------	--	----------	--	----------

- Her fikk N problemer med å hente inn fortida, hun blei urolig

SEKSUELT PRESS INVITASJON TIL PROSTITUSJON

Har du på norsk mottak vært utsatt for seksuelt press?	- Nei 9 - Ja 1 - Too much. Because they drink to much. My corridor is only for women. Some women bring men there. It's very bad. - No. In Norway there are Iraqi people, Iraqi men that want me to be with them, but I cant trust anybody.
Har du opplevd invitasjon eller press til å levere seksuelle tjenester i Norge?	- Nei 9 - Ja 1 - Never - Ikke "vervet" Men har vurdert å tjene litt penger, ikke gjort det
I hvilken grad er seksuelle tjenester et alternativ ved retur til hjemlandet?	- Ikke aktuelt - Å gå tilbake til hjemlandet er å dø for henne - I don't think so. - If I meet my father, my life will not be good. I don't want to live a life as prostitute. When I was in Lagos, I had 2 thoughts in my mind, to take my own life, or to do the life my father had started with me. To live like a prostitute? Yes, and earn for my living that way. When I got my negative, I think of taking my life, but not in Nigeria. But J.. told me I had papa Bernt - Nei 2 - A woman cannot live anywhere without a family. You havenot a choice to stay alone in Iraq, in any place - Ikke aktuelt - Familien ville hjelpe - For gammel til prostitusjon - prostitusjon, husslave e.l. - I have not experience. I will never accept that as an alternative.
Hvilke andre alternativer finnes det?	- Sighe-mannen kan få henne dømt og steinet - I don't know - kunne tigge, hvis regimet lot henne leve - ingen - I don't know

**D MENSTRUASJON
GYNEKOLOGISKE PROBLEM
RITER OG TABUER
JOMFRUDOM
ABORT**

DAGENS SITUASJON

<p>Er menstruasjonen din for tiden normal og regulær, eller er det visse problemer? Hva slags?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Regelmessig (nesten) Mye syk, kaster opp, hodepine, føler seg lammet, besvimer, stress pga situasjonen hun lever under - Ikke normal. Noen ganger 2-3 måneder uten menstruasjon. Noen ganger bare 1 dag - It's not normal. It's not regular. 2 times in one month. Up to half of the month is menstruation. More than normal outflow. More than normal pain. Headache and back pain. Premenstrual pains. It has always been like this. It started in the first marriage (form 16 to 22) - Sometimes it takes 2 months. I not see. When comes' it's reduced. Outflow dark red. Painful. Take some days. I feel dizzy. - Normal - Not regular at all. If something scares me, I'm bleeding at once. Sometimes the bleeding stays with me for 10 days. Some days normal colour. Some days it's different. - Nå er den normal, men den var ikke normal da jeg kom til Norge. - Ingen menstruasjon. Normal fødsel, stor blødning etterpå – operasjon hvor livmor ble fjernet. Hasteoperasjon Dokumentasjon. (Jeg fikk se videofilm fra fødselen) - Sterke smerter - Ferdig - Nei. Smerter i magen. - Normal
<p>Hva mener du er årsakene?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Kanskje stress - May be the way I was treated, and the abortions - Årsaken var nok fordi jeg var redd og stresset. - To ganger operert pga det - Avslag påvirker mensen
<p>Har du andre gynekologiske problemer? Hva slags?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Nei - Ja. Av og til farge på blodet. På forskjellige datoer. Ikke vanlig - Pains. Because of Gender Mutilation. Outflow. Coming water. Same as when you give birth. Yellow colour. - Ingen - Jeg hadde sår innvendig da jeg var i Tyrkia. Var til lege for det der. Nå tror jeg det er greit, men vet ikke. Har vondt i magen noen ganger. Har ikke vært til lege/gynekolog her. - I Iran, men ikke nå. Livmoren fjernet i Iran - Vet ikke. - Hepatites B
<p>Hva mener du er årsakene?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Årsak: Voldtektene. - Det vanskelige livet - She thinks she got it in Italy

RITER OG TABUER

<p>Hvordan var du forberedt på den første menstruasjonen din?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Mor fortalte - Første gang ukjent. Hun gikk og spurte mora hvorfor det var blod på slik måte. - My mum prepared me. - It just came like a surprise. I was afraid. I said to my mother. She said: "Don't go to man." She don't want anybody to know. "If you meet a man, you are pregnant." She want me to marry before I'm pregnant. I remember, one time I was menstruation, my father brought 3 friends, to sleep with me. Everywhere it was blood. - Godt informert av mor, tanter og venninner - It was a surprise. – You were afraid? Yes. - Jeg visste hva det var pga min storesøster (som hadde det) - Lærte om det på skolen. Forventningsfull - Nei - Skjedde etter at hun var gift. Ikke forberedt. - Ingen forberedelse - I learned from school
<p>Var den til plage eller berikelse?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Litt redd først - Hun var bekymret - I feel fear - Ingen betydning - I was afraid. I didn't talk to anybody about it. I feel ashamed. - Det var vanskelig. Fordi det var mye vondt i magen. Positivt. Ble voksen - Ble redd - husker ikke - Bekymring - It enriched my life
<p>Betydde den endringer i livet ditt? - i din status som kvinne? - at du som uren måtte følge visse regler?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Nei. 3 - Det er vanskelig å forklare. Men hun fikk forklaringer fra mamma, hva det var og hvordan hun måtte forholde seg - Yes. Because my mum told me that I don't have to do what I do before. I'm not a small girl. I'm a big girl. Now I have to make food, to clean the house,.. I think this is a good thing. You don't have to pray, you don't have to cook, because you are not clean. - My mother said I don't go close to man. My father said I don't shall bring him food. - Ingen betydning, spiller ikke stor rolle. - I was making my family to prevent me from doing things that I had done before – play, cycle.. make my freedom be less than before. - Jeg kan ikke be eller lese koranen når menstruasjonssdagene er. - Vet ikke (-i din status som kvinne) - ble advart mot menn, hørte blant venninner om at hun kunne få barn - It changed my life. I know I be a woman.
<p>Var det visse ritualer som måtte gjennomføres?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ja - Vet ikke. Kle deg godt. Unngå å bli skitten - When periods, the husband let me in peace, because I was not clean. - Nei .....6 - For instance jump – You cannot do like that, like that. To clean and say prayers. - Only to my marriage. Not in relation to menstruation.
<p>Har du opplevd uregelmessigheter og ekstraordinære plager med menstruasjonen?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Hadde en del smerter - Når hun kom hit. I hjemlandet gikk det en periode på 5 år uten menstruasjon. Da krigen begynte i Burundi. - Se over. 3 - Vanlige plager - For a long time. *When they prevent me from studies. Order me to dress with hijab. When my fianc\'s family denied me to visit my girl friends without their permission, my menstruation started to be irregular. - Ja. Etter eksmannen min begynte å voldta meg. - Ja - I just had some stomach problems.

USKYLD OG JOMFRUDOM

<p>I hvilken grad har jomfrudom vært et styrende poeng for livet ditt?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ja, veldig styrende - Hun var ikke fri - <i>In my country it is very important. - But you were given to a man when you were very young? - Yea. And you were not mentally prepared? – When you are not a virgin</i> - Yes. Because I want to marry a man that take my virgin, not my father. - Det er viktig for bade min familie og min kommende svigerfamilie. (Kosovo) - 14 years imprisonment to ensure that she is not touched by man - I min kultur er det viktig å være jomfru før man gifter seg. - Mor ga oss en streng oppdragelse til gudfryktighet og at sex tilhørte ekteskapet. Hun selv hadde fått to barn utenfor ekteskap og var ikke verd å gifte seg med. Slike ble sett på som uansvarlige kvinner. - Veldig viktig - Veldig viktig - Ja - During my marriage that was no mention
<p>Hva slags kontrollregler er vanlige i din kultur, f.eks. - at din ferd overvåkes av husets menn?</p> <p>- at det etter bryllupsnatta skal være blod på lakenet?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Foreldrene kontrollerte - <i>Yngre jenter får ikke lov å si noe hjemme Kontakt med gutter må være i hemmelighet.</i> - Who controls? Your mum. Because when you are not a virgin, it's a shame for your mum. Your brothers also control you, when you are outside. If they see you are talking with men, ... The day of the wedding, the night, your auntie from your papa brings you to the hous. He sleeps with you. And there is too much blood. She gives you a white wrapper, and this has to have too much blood. And your auntie comes in the morning to take this wrapper – And this is not a happy experience? – Yes. - Det er vanlig at ektemannen tar avgjørelser og har siste ordet. Også svigerfar kan ha kontroll hvis han ønsker. - at din ferd overvåkes av husets menn? Yes. - Ja, mennene følger med hvor kvinnene er hele tiden. - Ja - Jenter kunne ikke forlate hus/hage alene - Nei - Ja, i de fleste familier - Ja 3 - Ikke så vanlig som før i tiden. - Det må være blod på lakenet neste morgen. Hvis ikke kaster mannen kvinnen hjem til foreldrene hennes, og pappaen vil drepe henne.
<p>Har du erfart slike ting? Hvordan?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Nei 3 - Yes. (see above) - Har ikke hatt noen problemer med dette - 14 years of home imprisonment - Jeg var jomfru da jeg ble gift. - The husbands village demanded her to be encised.
<p>Hva slags status har en brukt kvinne; enke, fraskilt, voldtatt, enslig mor, ...?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - har det vanskelig (Iran) - Uten verdi. Noen mistenker at du har vært prostituert (Burundi) - She will not have any position. A woman does not have any position.(Guinea) - They don't regard anyone. They look to you as useless. (Nigeria) - Disse blir som regel boende med foreldre resten av livet, eller giftes med enkemann. (Kosovo) - There is no single mother in Iraq. Widow, but no single mother. Widows and divorced women have less respect. Raped? Terrible. She will be killed. - Jeg har ingen status nå når jeg er brukt og voldtatt. - Svært vanskelig å bli gift når du har barn utenfor ekteskapet. - Ingen (Niger) - Ingen kvinne har status. - Ingen (Kongo) - A married woman has the highest status. A widow, a divorced, a free woman has a low status.

<p>Har du erfart noe av dette? Eventuelt – Kan du frykte noe slikt?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Kan være vanskelig å være enslig kvinne, vansker med jobb. Kan bli plage på offentlige steder (Iran) - Ja. Hun var ikke gift. Hun fikk et barn mens hun bodde hos foreldrene. Hun hadde ikke verdi. Ble mishandlet, hos foreldrene. (Burundi) - If you re not a virgin, you are banned from the clan, because you are not a good woman. Everybody will not eat your food. Everybody will not talk with you. You are finished. You will not have a husband again. – A girl from another village? – It's the same. (Guinea) - Yes. My father was selling me. - Nei. Ble boende hos min man netter voldtekt - My friend's father saw us. I couldn't go back to my house. - Mor kunne sikkert ønsket seg en mann. Vi var for unge til å snakke om det. Hun bruker livet sitt i kirken. - Nei - Da jeg var husslave - Yes. She was sold again..
--	--

ABORT

<p>Har du opplevd spontane aborter? Hvordan skjedde det? Hva kan være årsaken?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Nei 6 - I Norge. På samme måte pga stress. I den perioden hun bodde sammen med en mann, i X-by - With my ex-husband. He beat me and I loose my child. (She shows scares in her face from the same event.) - JA, tredje barnet - Yes. When I had my first child, my child passed away. She lived for 2 to 3 months. My mother in law decided that was because I was not circumcised. They gave me no option.
<p>Er provoserte aborter noe som er lovlig i din kultur?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Det er lov i ekteskapet. Ulovlig for voldtatte og ugifte (Iran) - Nei. Folk gjør det i hemmelighet med medisin eller på tradisjonell måte. Mange ungjenter som mister livet (Burundi) - It's illegal. In the village you don't have hospital. - I have to lie down. They put in like a long knife, like a scissor, but it's long, very long, and it is painful. They give me a lot of drugs, but it didn't work. So they started that style. It was a man. - Nei 4 - Only in marriage and only with husband's agreement. It's so difficult No hospitals accept. It happens in secret. If a nurse or a doctor does and the family knows, they will try to kill them. I think they both give injections and use instruments. Some places nurses do it for money. Dangerous, for the mother's life - Min søster har tatt abort, hos doktor. Fordi hun ikke hadde økonomi til å ha flere barn. Hun har fem barn. - It's illegal..
<p>Hvilke ulovlige metoder brukes? Av hvem? Hvor risikable er de?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Finnes gamle jordmødre som tar penger (Iran) - Tradisjonelle metoder, medisiner. Svært risikabelt, kan fengsles. Barn utenfor ekteskap fører til fordømmelse. - Mange, bestikke legen for eksempel - Tradisjonelle metoder, evt sykehus - That is done secretly, not legalised, in a traditional way
<p>Hvorfor søker kvinner slik hjelp?</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Ulovlig sex, vil ikke ha flere barn - Vanskelige livssituasjoner, voldtekt
<p>Er dette noe som har vært din problematikk?</p> <p>Har abort vært aktuelt i Norge?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Nei 5- See above - Nei - Var gravid med barnets far (Tid). Tok abort etter å ha snakket med UDI. Ca 6 uker på vei. Jeg visste at det var en gutt, men jeg fant ut at jeg ikke hadde noe valg. Jeg fikk 1. negativ like etterpå, <u>abort på sykehuset</u>. Jeg følte at Gud ville strafe meg pga dette, og at jeg ikke ville bli gravid mer. Jeg hadde vondt 3 uker etterpå. Så da jeg ble gravid igjen bestemte jeg meg for å få barnet. - No

BIRTHS

- *Giving the birth, was that a good experience?*
It was not a good experience. Too much pain.
- *In hospital or at home?*
In Hospital.
- *The hospital took good care of you?*
The hospital in Africa is not as the hospital here.
You take care of yourself.
- *Even at the moment of delivery?*
No.. You have the nurse.
After – you take care of yourself.
- *Did the circumcision cause you extra pain?*
I don't know. Because I have 2 days of pain before the baby come,
and she do a little bit of operation before the baby come.
- *Just to open you up?*
Yea.
- *All three times?*
Yea.
- *Did she sew you together after?*
Yea.
- *So to have sex have never been a happy experience?*
Quiet shake of head.
- *For every birth you lost extremely much blood?*
Yea.

I don't like to talk about it.
I have shame talk about it.
- *You were not part of Gabon society?*
No.
When I first come to Gabon, my husband give me one woman.
I lived with that woman for 6 moths. She gives me traditional treatment.
Because when I came to Gabon, I was very, very sick.
My stomach was paining me too much.
My back. Headache. Too much things disturbing me
- *So he actually saved your life.*
Yea.
- *And you and this woman could not speak together?*
No.
- *This is your contact with Gabon traditions?*
Yea

E – PSYKISK HELSE

BEHANDLINGSAPPARATET

Vært til lege	<ul style="list-style-type: none"> - Ja, fastlege og psykiater - Ja 3 - Yes. When I'm alone, sometimes it comes. I was just entering the water. A man stopped me and took me to the doctor. - Jo, flere ganger Norge og Tyrkia - har vært hos psykiater. Etter fødselen kom det psyk sykepleier hver dag også da jeg kom til (mottakets navn) etterpå - Ja, for hodet og blodsystemet (-trykket?) - Yes
Fått behandling:	<ul style="list-style-type: none"> - Ja 4 - to operasjoner - Nei, ikke virkelig behandling - Yes
Piller	<ul style="list-style-type: none"> - Tyroxin, Zomig, Nexium, Valergan, Bricuyl - Ja, av og til - Yes - The doctor gave me medicine. "It's for depression." - Sovetabletter og paracet - Nei, problemene kan ikke løses så lenge livet er sånn. - ja 2 - nei - sometimes
Støttesamtaler	<ul style="list-style-type: none"> - Ja, med psykiater - Nei 2 - Yes - 1 with the doctor. 1 with the nurse. - Ja, med psykolog. - ved andre operasjon - ja, psykolog - No
Tilretteleggelse	<ul style="list-style-type: none"> - Har et nettverk av iranske kvinner – Har også norske venner - Nei 3 - No
Henvist til spesialist	<ul style="list-style-type: none"> - Psykiater, innlagt på sykehus for magesår. Også behandla for søvnproblemer - DPS, - Yes 2 - No - Psykolog - Dr .... Forsto at jeg trengte hjelp og sørget for at jeg kom til psykiater - ja 2 - Nei
Fått behandling på spesialistnivå	<ul style="list-style-type: none"> - Ja, psykiatri og gastroskopi - 2 ganger. 3. gang i morgen - Yes - Psykolog - Nei - Yes. For finger operation and after physiotherapist
Medisiner	<ul style="list-style-type: none"> - Tyroxin, Zomig, Nexium, Valergan, Bricuyl - Nei 2 - Yes - Sovetabletter
Samtaleterapi	<ul style="list-style-type: none"> - Psykiater 5 ganger - Ja 3 - Ja, med psykolog - se ovenfo - Nei

Innleggelse	<ul style="list-style-type: none"> - Fikk tilbud om innleggelse på Furubakken psykiatriske sykehus – turde ikke - Ble innlagt i 2 dager. Besvimte. Brakt til sykehus med ambulanse - Yes – Psychiatric centre - Ja. Tid og sted angitt. (Etter andre negativ) - Ja - Nei 2
Annet	<ul style="list-style-type: none"> - Går til fastlege for stoffskifte og søvnproblemer, astma - Ble innlagt fordi jeg tok masse tabletter. Ville dø fordi jeg vil dø i Norge. Hvis jeg må tilbake til Tyrkia, må jeg likevel dø/bl drept. - Dr ..... snakker med meg som en far. Jeg kan alltid ringe ham når jeg trenger å snakke. Han sørger også for at det er penger på kontoen til telefonen. (Det kaller jeg konkret tilretteleggelse!) ”Dr ... er som en far for meg.”
Har behandling og tilretteleggelse vært adekvat?	<ul style="list-style-type: none"> - Ja, stort sett. Har hatt talk - Vanskelig å si, for hun har ikke fått noen medisiner. - Yes to treatment. No to adjustment - ja, men problemet er ikke løst - Ja, stor hjelp

SYMPTOMTRYKKET

Angi alvorlighetsgrad fra 0 – 6
6 betyr store problemer

	0	1	2	3	4	5	6
Søvnproblemer <ul style="list-style-type: none"> - Ja. Kanskje pga at jeg tenker så mye (6) - Yes-very serious. 100%. When I don't have medicine, I don't sleep (6) - Yes. When I sleep I wake up scared, sometimes shouting. If I don't take tablets. I don't sleep. If I sleep, I wake up, I see my father. He is coming. I'm afraid of closing my eye. They should just take sleeping away (6) - Sometimes (3) 				2		1	8
Mareritt <ul style="list-style-type: none"> - Ja. Alvorlig (6) - Yea. Every night. The same things. My problem. My situation. My children. And the man who follows me every night when I sleep (6) - Yes (6) 					1	3	7
Bekymringer for familien <ul style="list-style-type: none"> - Ja. Alvorlig (6) - Yes. I'm worried too much (6) - I'm worried for my brother - Mor/ Barnets framtid - savner dem, men kan ikke gjøre noe (3) 		1	1	2			7
Bekymringer/angst for egen framtid <ul style="list-style-type: none"> - Oui. Vet ikke hvordan det skal være i fremtida (6) - I'm worried also too much for my future - - It never goes out of my mind. I'm scared. It's serious (6) 						1	10
Angstanfall <ul style="list-style-type: none"> - Verre før (5) - Oui (6) - Yes (6) - Skjelvinger - 		1	1	1		1	6
Deprimert <ul style="list-style-type: none"> - Too much (6) - Yea. Sometimes I want to commit suicide. I want to be alone (6) - har fått tabletter, tar ikke often å - 				1			9
Skyldfølelse <ul style="list-style-type: none"> - Ja. Kanskje det er derfor hun tenker så mye (6) - Yea. Every day I feel that (6) - I feel guilt. Because I'm a woman. If I was a man, it would not have happened (6) - for den første aborten (-) 	2	1	1				6

Selv mordstanker - Verre før(2) - Ja. Det skjer av og til (6) - Yea (6) - Many times. I have tried it (6) - da jeg fikk avslag, hørte iranere ikke får opphold	1		1		3	1	5
Selv mordsplaner - Det er litt vanskelig å si nå. Betinget av det som skjer. Asylsaken påvirker mye. En gang på mottaket. Satt på soverommet i 3 dager. En venninne kom og så etter henne. Hun svarte at hun klarte ikke mer "Jeg vil kaste meg i elva" Venninnen ble bekymret. Hun samlet folk for å støtte henne (6) - Yea. I have tried (6) - Yes. I see things. Is it for me to take my life (6) - nei – ansvar for barnet	3	1	1	1		1	4
Tendenser til å skvette - Oui. Av og til. Hun har opplevd kraftige situasjoner (6) - Every time (6) - If somebody knocks, the bell is ringing, or the telephone, I'm shocked 5	1		2			2	5
Humørsvingninger -Ja, det skjer av og til, for eksempel ved diskusjoner. Hun begynner å beherske det. Hun forlater forsamlingen for å være alene - Always bad (6) - I pretend to be happy, but it is a pain that never go out (5)					3	4	4
Irritabel - Oui. Det er ikke så alvorlig, for hun er ikke så aggressiv (4) - Yes (6) - Is it anger? I love to be with people, and not to be alone. If somebody say something I don't like, I feel I should fight and use something. Sometimes I go to a secret place and cry and remember the past. I feel angry she/he don't know about other's life I feel angry (5) - På UDI (6)					4	2	5
Fare for ukontrollerte handlinger - Det er grunnen til at hun foretrekker å være alene (4) - I don't control myself, because I'm worried (6) - Not every day. But it happens so many times, I think of taking my own life. (5)	5	1			2	1	2
Spenninger i kroppen - Det skjer, men ikke kontinuerlig (2) - Nod. Yes. I feel this. Every time. I have very pain in my back time. The therapist feels that I'm scared – that I'm very afraid. (6) - When I'm scared. Sometimes I'm shaking. Yes (5)			1	2	1	1	5
Hører stemmer - Like I sit among my children and they talk. When I start on this imagination, I start on crying (6) - I hear the voice of my ex-husband and of my children who cry also (6) - Sometimes I hear my father's voice. When I hear, sometimes I want do suicide. I hear "suicide-suicide-suicide" (6)	7					1	3
Flashbacks - Yes (alvor ikke angitt) - Yea. My ex-husband who follows me. I see my children crying, calling me, asking me where I am (6) - Sometimes in the night, sometimes in the day, I see him. When I see a man with children, I see my father. When I'm alone, watching television, I see.. (6)	1			1		2	6
Uforklarlige mageproblemer - Verre før - Yea. Now I don't eat when I don't take medicine, .I have too much pain (6) - Sometimes I feel pain. Sometimes I shit blood (5) - ikke magen, men brystpartiet – - I always link it to my hepatitis (3)	1			1	1	1	5
Hodepiner			1	1		2	7

- Yea. Too much - Sometimes. If thinking, depressed, ... (5) - <u>Mye</u> (6)							
Muskelsmerter - Yea (6) - Especially here (neck, back etc) (5) - særlig ryggen (6) - Yes, when I have done hard work		1			2	2	5
Angstsvette - Every night I get too much seat (6) - Yea. When I feel fear, angry, depressed, I cannot breath normal, .. (5) - N hadde store problemer med helsa før hun kom til Norge: Ubehandla magesår, skjoldbukkertelsvikt, migrene, store psykiske vansker. Første besøk hos fastlege i Larvik (navn) dokumenterer hennes helsetilstand - Skal opereres for gallestein. Er bekymret for det også. Også barnet trenger en liten operasjon	1			1	1	1	5

UTVIKLING OVER TID

Hvor lang tid i mottak?	- 2 år - 1 år 6 m i mottak, 1år 2 m utenfor, nå tilbake i mottak - 2 years 4 months - 4 years 4 months in Norway, most outside camp - 2 måneder -2 år snart - nesten 4 år - var 3 år - 3 år og 3 mnd - 1 ½ year
Hvordan har symptomtrykket utviklet seg i denne tiden?	- Hadde mye hodepine, magesår og søvnproblemer - Ikke bra. Hele tiden tenke, tenke - Every time it develop worse - When I was in the church and had work, it was a little bit low. It's more high. - Frykt for livet er blitt mindre. Men stresset av tanken å bli sendt tilbake - Bedre og bedre etter hvert som tiden har gått i Norge. - det har økt - ble verre - Ble veldig dårlig etter første avslag. Psykologhjelp. Bønn hjelper. - The pressure has reduced after she left the camp
Har utviklingen vært jevn, eller har spesielle begivenheter gitt spesielle utslag?	- Etter to år fikk hun endelig avslag, reiste fra mottak, gikk "under jorda" blei suicidal - Anything go like steps. It develops. - When I have my time in the job, I don't think so much. When I received the letter, I feel there is no hope. - Hadde det godt til å begynne med, da håpet om et nytt liv i fred var der. Har blitt deprimert etter avslag - Verre enn noen gang før etter jeg fikk siste avslag. Livredd for å komme tilbake til helvete i Tyrkia.. - abort, operasjon etter fødselen, negative vedtak, utreise for barnet, til ventemottak da jeg var gravid - jevnt -bedre nå
Utvikling av virkelyst	- fikk hybelleilighet for 1 år siden. Underholder seg selv - Akkurat nå er det hindringer hun ser - No. I am in the room. I go in the room, lock the door, and am scared - Bedre, da håp om en bedre fremtid fins. - Virkelyst, utholdenhet, engasjement ble fort sterkere og

	<p>sterkere da jeg kom til Norge. Jeg fikk et håp og ny tro på livet. Men etter siste avslag falt alt sammen ned igjen. Jeg har bare et siste håp nå, det er Bernt Hauge. Hvis det ikke går bra denne gang, blir livet mitt igjen ødelagt.</p> <ul style="list-style-type: none"> - vanskeligere når hun hadde vondt i magen - for min egen del - increased
Utvikling av utholdenhet	<ul style="list-style-type: none"> - Har større utholdenhet pga støtte fra venner - Hvis hun får mindre problemer underveis, kan hun gå fram til målet - Bad. Being worse. - I don't want to give up. I want to keep courage. I know there is good life in the future - Ingen utvikling - holdt seg jevnt - bedre - reduced
Utvikling av engasjement	<ul style="list-style-type: none"> - Deltar i vinyardmenigheten og engasjerer seg i menighetslivet - More and more. That means less and less? Yes - Har ikke hatt muligheten til noe engasjement. - holdt seg jevnt - bedre. For eksempel i kirken, KIA eller lignende og jeg føler meg bra - not so much
Utvikling av apati	<ul style="list-style-type: none"> - Under menstruasjonen blir hun nærmest sengeliggende - Ja hun har opplevd det. Føler seg utilpass i forhold til de som har eller er mer - Yea. More and more. - Er mer motivert nå for at jeg skal få et bedre liv her i Norge. Har hørt at Norge kjemper for kvinners beskyttelse - nei - ikke apatisk - I have feelings

- bryr meg ikke om sosialt liv mer

F – ÅRSAKER FRA HJEMLANDET

PERSONLIGE TAP

Er noen av dine nærmeste drept, skadet, forsvunnet eller annet?

Relasjon	- Mor døde i fengsel, 58 år gammel
Tid	- 1992
Hendelse	- Fengslet pga eldste sønns politiske virksomhet

Er noen av dine nærmeste drept, skadet, forsvunnet eller annet?

Relasjon	- fetter
Tid	- 2002
Hendelse	- forsvant

Er noen av dine nærmeste drept, skadet, forsvunnet eller annet?

Relasjon	- Hele familien blei plaga
Tid	- Etter at eldste bror flykta
Hendelse	- Fordi eldste bror flykta til Norge (FN-flyktning)

Er noen av dine nærmeste drept, skadet, forsvunnet eller annet?

Relasjon	Mannen
Tid	Lenge siden
Hendelse	Forsvant

Er noen av dine nærmeste drept, skadet, forsvunnet eller annet?

Relasjon	Datter – nå 15
Tid	Juni 2006 – flukt
Hendelse	Det var ikke min vilje – Hun var igjen hjemme

Er noen av dine nærmeste drept, skadet, forsvunnet eller annet?

Relasjon	Tvillingene – nå 11
Tid	Juni 2006
Hendelse	Det var ikke min vilje – de ble igjen hjemme

Er noen av dine nærmeste drept, skadet, forsvunnet eller annet?

Relasjon	Fosterbarn – kanskje 13
Tid	Juni 2006
Hendelse	Det var ikke min vilje – hun ble igjen hjemme

Er noen av dine nærmeste drept, skadet, forsvunnet eller annet?

Relasjon	Mother and 7 sisters
Tid	When I ran to Gabon in 1990
Hendelse	We have no contact since

Er noen av dine nærmeste drept, skadet, forsvunnet eller annet?

Relasjon	<i>Husband and 3 children</i>
Tid	<i>2005</i>
Hendelse	<i>My ex-husband tried to revenge. I had to fly. I never saw them again.</i>

Er noen av dine nærmeste drept, skadet, forsvunnet eller annet?

Relasjon	<i>Mother</i>
Tid	<i>December 2003</i>
Hendelse	<i>Fightings between Christians and Muslims. We saw her when she died, her dead body.</i>

Er noen av dine nærmeste drept, skadet, forsvunnet eller annet?

Relasjon	<i>Brother</i>
Tid	<i>December 2003</i>
Hendelse	<i>I hope he is alive. Everyone has to run to save his life. You don't have to wait for your mother or your father</i>

Er noen av dine nærmeste drept, skadet, forsvunnet eller annet?   *Nei*

Relasjon	<i>Mamma og pappa</i>
Tid	<i>Etter skilsmissen</i>
Hendelse	<i>De fikk trusler fra min eksmanns familie. De sa de ville finne meg og drepe meg.</i>

Er noen av dine nærmeste drept, skadet, forsvunnet eller annet?

Relasjon	<i>Familien min</i>
Tid	<i>Etter skilsmissen</i>
Hendelse	<i>De ble anmeldt til politiet</i>

Er noen av dine nærmeste drept, skadet, forsvunnet eller annet?

Relasjon	<i>Søster</i>
Tid	<i>2004 – sommerferie</i>
Hendelse	<i>Omskjæring – død Da jeg ble intervjuet av UDI, sa damen der til meg at min søster kanskje var asylsøker i Europa! <u>Hun</u> kunne jo også ha flyktet</i>

Er noen av dine nærmeste drept, skadet, forsvunnet eller annet?

Relasjon	<i>Mor og far døde tidlig</i>
Tid	
Hendelse	

Er noen av dine nærmeste drept, skadet, forsvunnet eller annet?

Relasjon	<i>Ja, i forbindelse med omskjæring, kidnappet</i>
Tid	
Hendelse	

Er noen av dine nærmeste drept, skadet, forsvunnet eller annet?

Relasjon	<i>Barndom og ekteskap</i>
Tid	
Hendelse	<i>Kjærlighetslivet, voldelig, nedverdiggende liv</i>

Er noen av dine nærmeste drept, skadet, forsvunnet eller annet?

Relasjon	<i>Ekte mann og 3 barn (1 hennes, 2 fosterbarn)</i>
Tid	<i>Våren 2004</i>
Hendelse	<i>Da hun ble tatt hjemmefra av militære grupper. Vet ikke mer om dem</i>

Er noen av dine nærmeste drept, skadet, forsvunnet eller annet?

Relasjon	<i>Mistet kontakt med mor og søsken</i>
Tid	<i>Da hun giftet seg</i>
Hendelse	<i>De godtok ikke mannen (fra Rwanda) og støtte henne ut</i>

Er noen av dine nærmeste drept, skadet, forsvunnet eller annet?

Relasjon	<i>Mother</i>
Tid	<i>1986 – (when 14)</i>
Hendelse	<i>She had an illness. Was in hospital for one month. She died. The life was changed.</i>

Er noen av dine nærmeste drept, skadet, forsvunnet eller annet?

Relasjon	<i>Daughter</i>
Tid	<i>2004</i>
Hendelse	<i>She died when 2-3 months old. She was herself found guilty because she was not encised</i>

Tap av eiendom, tap av rettigheter, tap av frihet

Hva slags tap	<i>- Butikk</i>
Når	<i>- Etter 1988</i>
Hvordan	<i>- Myndighetenes krav gjorde at butikken måtte selges – billig</i>

Tap av eiendom, tap av rettigheter, tap av frihet

Hva slags tap	<i>- Alt – hadde ikke eget hus</i>
Når	<i>Flukt juni 2006</i>
Hvordan	<i>Hun forlot alt</i>

Tap av eiendom, tap av rettigheter, tap av frihet

Hva slags tap	<i>Hadde ikke rettigheter, hadde ikke frihet</i>
Når	
Hvordan	

Tap av eiendom, tap av rettigheter, tap av frihet

Hva slags tap	<i>I'm born without property, rights and freedom</i>
Når	
Hvordan	

Tap av eiendom, tap av rettigheter, tap av frihet

Hva slags tap	<i>House</i>
Når	<i>December 2003</i>
Hvordan	<i>House, everything was burnt</i>

Tap av eiendom, tap av rettigheter, tap av frihet

Hva slags tap	<i>Rights and freedom</i>
Når	<i>The whole life</i>
Hvordan	<i>Never had rights. Never had freedom</i>

Tap av eiendom, tap av rettigheter, tap av frihet

Hva slags tap	<i>Frihet</i>
Når	<i>Da jeg rømte fra min familie. Redd for å treffe på de. Holdt meg stort sett i skjul.</i>
Hvordan	

Tap av eiendom, tap av rettigheter, tap av frihet

Hva slags tap	<i>Rettigheter og frihet</i>
Når	<i>Fra 10 års alderen</i>
Hvordan	<i>Mitt liv ble snudd. Alle bestemte alt over meg Fikk ikke gå mer på skole og ble giftet bort.</i>

Tap av eiendom, tap av rettigheter, tap av frihet **TAP I NORGE**

Hva slags tap	<i>Mistet fridommen i Norge</i>
Når	
Hvordan	

Tap av eiendom, tap av rettigheter, tap av frihet **TAP I NORGE**

Hva slags tap	<i>Barnet har ikke rett til å gå i barnehage fordi han har negativ</i>
Når	
Hvordan	

Tap av eiendom, tap av rettigheter, tap av frihet **TAP I NORGE**

Hva slags tap	<i>Jeg har mistet min <u>livmor</u>.</i>
Når	
Hvordan	

Tap av eiendom, tap av rettigheter, tap av frihet

Hva slags tap	<i>Av eiendom, fordi hun reiste</i>
Når	
Hvordan	

Tap av eiendom, tap av rettigheter, tap av frihet

Hva slags tap	<i>Freedom</i>
Når	<i>When mother died (1986)</i>
Hvordan	<i>Father remarried</i>

Tap av eiendom, tap av rettigheter, tap av frihet

Hva slags tap	<i>Freedom</i>
Når	<i>When married</i>
Hvordan	<i>The marriage was a sales contract between families. She was someone's property.</i>

Tap av eiendom, tap av rettigheter, tap av frihet

Hva slags tap	<i>Freedom</i>
Når	<i>When daughter died</i>
Hvordan	<i>She was to be encised. She ran away. A helper took over the contract with the family and used her as a slave.</i>

Spesielle traumatiske hendelser

Når	<i>- 2001</i>
Hvor	<i>- Øst-Teheran</i>
Hvordan	<i>- Voldtektsforsøk</i>

Spesielle traumatiske hendelser

Når	<i>Alt som har skjedd mot henne, er traumatisk</i>
Hvor	
Hvordan	

Spesielle traumatiske hendelser

Når	<i>10-12 years old</i>
Hvor	<i>In the forest</i>
Hvordan	<i>Gender mutilation. We were 8 girls for more than 14 days in the forest. One old woman teaching. The same woman did the operation. To women catch (hold) you. Yes Witchcraft was involved. It is the worst bad thing I have in my life.</i>

Spesielle traumatiske hendelser

Når	<i>1984</i>
Hvor	<i>In the village in Guinea</i>
Hvordan	<i>Forced marriage – rape</i>

Spesielle traumatiske hendelser

Når	<i>2005</i>
Hvor	<i>Gabon</i>
Hvordan	<i>The same man found me. I ran away and lost the contact with my family.</i>

Spesielle traumatiske hendelser

Når	<i>December 2003</i>
Hvor	<i>Home</i>
Hvordan	<i>When everything was burnt down, and I lost my mother and my brother</i>

Spesielle traumatiske hendelser

Når	<i>Early 2004 and up to refuge</i>
Hvor	<i>In a friend of my father's house. We were living there in a small room.</i>
Hvordan	<i>He raped me. He sold me. He brought me to a chemist for abortion. He would sell me to an old man.</i>

Spesielle traumatiske hendelser

Når	<i>Siden jeg rømte hjemmefra</i>
Hvor	
Hvordan	<i>Redd for å bli drept, og redd for at min mann skal bli drept</i>

Spesielle traumatiske hendelser

Når	<i>1997 – 1999, krigen</i>
Hvor	<i>Kosova</i>
Hvordan	<i>Flukt fra hjemmet. Bodde i skogen for å skjule oss fra serbiske styrker som angrep byen vi bodde i.</i>

Spesielle traumatiske hendelser

Når	<i>2008</i>
Hvor	<i>På min arbeidsplass, etter stengetid.</i>
Hvordan	<i>De tok seg inn da jeg skulle stenge. Ranet meg for penger og eiendeler, og voldtok meg begge to, samtidig som jeg ble slått</i>

Spesielle traumatiske hendelser

Når	<i>Da jeg var 14 år</i>
Hvor	<i>Sted angitt</i>
Hvordan	<i>Ble giftet bort mot min vilje. Mishandlet og voldtatt mange ganger av den mannen</i>

Spesielle traumatiske hendelser

Når	<i>2005</i>
Hvor	<i>Mr Arrive voldtok meg – og jeg var jomfru</i>
Hvordan	

Spesielle traumatiske hendelser

Når	<i>2006</i>
Hvor	<i>Abort i Norge</i>
Hvordan	<i>De ville deportere meg, selv om jeg var gravid.</i>

Spesielle traumatiske hendelser

Når	<i>Den ..... jordmora som behandlet meg dårlig da jeg fødte barnet.</i>
Hvor	
Hvordan	<i>Det hun gjorde mot meg, resulterte i at jeg mistet min livmor.. Og da barnet fikk beskjed om utreise.</i>

Søkeren viste meg video, og vi snakket om det som skjedde etter fødselen. Hun sa at hun kunne ønske seg en menneskerettsadvokat!

Spesielle traumatiske hendelser

Når	
Hvor	<i>Der hun bodde som barn</i>
Hvordan	<i>Brann, flom og lignende som ødela eiendommer, folk skadet og drept</i>

Spesielle traumatiske hendelser

Når	<i>I fengslet våren 2004</i>
Hvor	
Hvordan	<i>Massevoldtekter</i>

Spesielle traumatiske hendelser

Når	<i>Tiden 2004 – 2006 som husslave</i>
Hvor	
Hvordan	<i>Stadig vold, voldtekt, trakassering, også tortur</i>

Spesielle traumatiske hendelser

Når	
Hvor	<i>In Italy</i>
Hvordan	<i>When I was used as prostitute</i>

Spesielle traumatiske hendelser

Når	<i>When my daughter passed away</i>
Hvor	
Hvordan	

Tortur eller grusom, umenneskelig eller nedverdiggende behandling

Når	<i>Når de bodde sammen</i>
Hvor	<i>Hjemme</i>
Hvem	<i>Mannen</i>
Hvordan	<i>Voldtatt. Generell brutalitet inkludert påtvunget sex, verre og verre</i>

Tortur eller grusom, umenneskelig eller nedverdiggende behandling

Når	<i>Ca 1980</i>
Hvor	<i>In the forest</i>
Hvem	<i>The witch. She lives in the forest. A mystical woman. She tells: "Don't tell this to anybody." She had a special dress, something around her head. A special necklace.</i>
Hvordan	<i>We were 14 days in the forest. Teaching – to obey our husband. Gender mutilation.</i>

Tortur eller grusom, umenneskelig eller nedverdiggende behandling

Når	<i>1984 – 1990</i>
Hvor	<i>Husband place</i>
Hvem	<i>Husband</i>
Hvordan	<i>Rape – beating – humiliation</i>

Tortur eller grusom, umenneskelig eller nedverdiggende behandling

Når	<i>2004</i>
Hvor	<i>At home</i>
Hvem	<i>My father</i>
Hvordan	<i>Rape. When I refuse, he beats. When I refuse to sleep with his friends, he beats</i>

Tortur eller grusom, umenneskelig eller nedverdiggende behandling

Når	<i>Fra jeg var 14 år til jeg var 15 år.'</i>
Hvor	<i>Sted angitt</i>
Hvem	<i>Eksmannen min</i>
Hvordan	<i>Jeg ble brukt som en slave i huset og til sex om natta.</i>

Tortur eller grusom, umenneskelig eller nedverdiggende behandling

Når	
Hvor	
Hvem	
Hvordan	<i>The circumcision issue</i>

Tortur eller grusom, umenneskelig eller nedverdiggende behandling

Når	
Hvor	
Hvem	
Hvordan	<i>The raping in Italy. Used as a prostitute</i>

Slaveri (Husslave, seksslave, tvangsekteskap, med mer er av de tingene som kan rammes av slaveriparagrafen)

Når	<i>2001</i>
Hvor	<i>- Utenfor Teheran, Karaj</i>
Hvem	<i>- Politisjef av 28. distrikt – Sayed Ali Hamidi</i>
Hvordan	<i>- Frihetsberøvelse. Skulle hjelpe, men utnyttet henne. Måte yte seksuelle tjenester sammen med flere kvinner</i>

Slaveri (Husslave, seksslave, tvangsekteskap, med mer er av de tingene som kan rammes av slaveriparagrafen)

Når	<i>Oppvekst</i>
Hvor	<i>Hjemme</i>
Hvem	<i>Far</i>
Hvordan	<i>Hun hadde ikke frihet, måtte være hjemme og gjøre hushold.</i>

Slaveri (Husslave, seksslave, tvangsekteskap, med mer er av de tingene som kan rammes av slaveriparagrafen)

Når	<i>Gravid – Tvang –samlivet</i>
Hvor	<i>Hjemme i Bujumbura</i>
Hvem	<i>Mannen</i>
Hvordan	<i>Husslave</i>

Slaveri (Husslave, seksslave, tvangsekteskap, med mer er av de tingene som kan rammes av slaveriparagrafen)

Når	<i>1968 – 1984</i>
Hvor	<i>The village in Guinea</i>
Hvem	<i>Father</i>
Hvordan	<i>The girl grows up like a slave till she is given to the husband</i>

Slaveri (Husslave, seksslave, tvangsekteskap, med mer er av de tingene som kan rammes av slaveriparagrafen)

Når	<i>1984 – 1990</i>
Hvor	<i>The village in Guinea</i>
Hvem	<i>Husband</i>
Hvordan	<i>The wife is the husband's house and sex-slave</i>

Slaveri (Husslave, seksslave, tvangsekteskap, med mer er av de tingene som kan rammes av slaveriparagrafen)

Når	<i>1990 – 2005</i>
Hvor	<i>Libreville – Gabon</i>
Hvem	
Hvordan	<i>Not too much free, but more than in Guinea</i>

Slaveri (Husslave, seksslave, tvangsekteskap, med mer er av de tingene som kan rammes av slaveriparagrafen)

Når	<i>Whole life</i>
Hvor	<i>Home</i>
Hvem	<i>Father</i>
Hvordan	<i>Grew up like a slave. After mother's death – sex slave</i>

Slaveri (Husslave, seksslave, tvangsekteskap, med mer er av de tingene som kan rammes av slaveriparagrafen)

Når	<i>Fra 14 til 15 år</i>
Hvor	<i>Sted angitt</i>
Hvem	<i>Eksmannen min</i>
Hvordan	<i>Ble tvangsgiftet. Fikk ikke ha noen egne meninger. Ikke le, ikke kontakt med foreldrene og familien min, ikke gå ut av huset, ikke bestemme selv hva jeg skulle ha på meg. Voldtatt flere ganger hver kveld.</i>

Slaveri (Husslave, seksslave, tvangsekteskap, med mer er av de tingene som kan rammes av slaveriparagrafen)

Når	<i>I ekteskapene</i>
Hvor	<i>I Iran og i Danmark</i>
Hvem	<i>Begge ektemennene og deres familier</i>
Hvordan	<i>Matte stelle for alle, fikk ikke gå ut, ikke bestemme noe selv</i>

Slaveri (Husslave, seksslave, tvangsekteskap, med mer er av de tingene som kan rammes av slaveriparagrafen)

Når	<i>Juni 2004 – juni 2006</i>
Hvor	<i>Kongo</i>
Hvem	<i>Kommandant (Navn oppgitt)</i>
Hvordan	<i>Hentet henne ut fra fengslet</i>

Slaveri (Husslave, seksslave, tvangsekteskap, med mer er av de tingene som kan rammes av slaveriparagrafen)

Når	
Hvor	
Hvem	
Hvordan	<i>The marriage, the circumcision, the taking over of the marriage contract, the time in Italy</i>

Rettsløshet (arrestasjoner, fengslinger osv som skjer uten lov eller dom)

Når	
Hvor	
Hvordan	<i>Hjemmet har vært mitt fengsel</i>

Rettsløshet (arrestasjoner, fengslinger osv som skjer uten lov eller dom)

Når	
Hvor	
Hvordan	<i>Og når hun har kommet til Norge, er det blitt det samme</i>

Rettsløshet (arrestasjoner, fengslinger osv som skjer uten lov eller dom)

Når	Våren 2004
Hvor	Kongo
Hvordan	Tatt fordi de ikke fant mannen hjemme. Barna ble etterlatt

Rettsløshet (arrestasjoner, fengslinger osv som skjer uten lov eller dom)

Når	
Hvor	
Hvordan	Everything that happened has been outside law, but within range of tradition and customary law.

MANGEL PÅ RETTIGHETER**Mangel på**

	0	1	2	3	4	5	6
Tanke-, samvittighets- og religionsfrihet - I don't have freedom of thought and conscience. I'm a Christian. I don't have freedom of religion, because my father wanted me to marry a Muslim (5) - politisk frihet (velge parti) ikke skifte religion (6)	1				1	2	7
Menings- og ytringsfrihet				1	1		9
Organisasjonsfrihet - Hvordan kan man organisere seg når man er i fengsel (6) - Mange fagfor men ikke protester (4)					2	1	7
Sosial trygghet - Har ikke rettigheter. Ikke lov å dra ut (6)					3		8
Rett til arbeid . Jobbet på poliklinikk/helsesenter. Hadde også hjemmearbeid (Mot viljen til mannen) (4) - muligheter hvis du har utdanning – - ektemannen nektet henne ikke å jobbe, men (kommandantens navn) nektet (-)					3	1	5
Levestandard for seg og familien - Født i fattig familie (6)				4	2	2	3
Utdannelse - Utdanning, men ikke så mye (5) - barneskole (3)				3	1	3	4
Samfunnsrolle				1		3	7

- Ei jente har ført opp to forskjellige serier, én for sin oppvekst og ekteskap i Guinea, det var bare 6, og én for hennes tid i Gabon, hvor det framkommer 5 ganger 4, 2 ganger 3 og 1 ganger 5

G – FLUKTEN – KRISE ELLER LETTELSE?

FLUKTEN SOM DEL AV ÅRSAKSSPEKTERET

<p>Var flukten kortvarig og enkel? - Vanskelig å forklare</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Tok to måneder å få pass og visa. Kom på besøksvisum til bror - Det var sommertid og midnattssol - Klarte det ved første forsøk, kostet mye - Flukten til Norge var lett - Congo – Uganda ca 10 dager, litt problem. Resten fly
<p>Eller var den langvarig og komplisert?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Først og fremst var hun bekymret, så hun tok ikke vare på det - Very difficult and complicated - Long and complicated - It was long. I don't know where I was going. I just trust that man. - ja - was complicated
<p>Skjedde flukten i én prosess og én etappe?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Tok fly fra Teheran, bodde hos bror - Ja - Ja, fly fra Istanbul til Oslo - mange
<p>Eller skjedde den i flere faser?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Car first – afte fl - 2 steps - Plateau state – Lagos – Cotonou, enter big boat, cars inside, stop some place in Europe, enter another boat to Oslo - 2 etapper - In several faces
<p>Hadde du selv kontroll over flukten?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Var redd for å kontakte politi, venta noen uker - Nei - Ja - Min bror i Norge sendte flybilletten til min pappa. Mamma og pappa kjørte meg til Istanbul - I was confused
<p>Eller var du i andres hender?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ja 3 - I don't control anything - Somebody who decides me. I only follow. - I trust the man more than myself - Yes
<p>Var flukten en fase av frihet?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Freedom - I feel freedom - Ja.....2 - Ja – flyturen var morsom. - Glad for å ha forlatt Niger. Reddet jentene fra omskjærelse
<p>Eller var du under kontroll og tvang?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - This time I'm very scared for this man, if he see me again- - - ikke tvang - control

Var flukten utelukkende en lettelse?	<ul style="list-style-type: none"> - Først og fremst var hun bekymret. - A relief - Ja 2 - Ja. Jeg følte at livet mitt endelig skulle bli bra igjen. - vanskelig, kanskje særlig psykisk
Eller var den en også en krise?	<ul style="list-style-type: none"> - Running away is a crisis - Crisis - and not much crisis - mange vanskelige situasjoner - Crisis and confusion

Hører flukten med til de gode minner?	<ul style="list-style-type: none"> - I feel that I have more hope - Ja .....2. - Ja Mannen fra ..... Var som en far for meg - dårlige minner pga det hun hadde opplevd - mixed, because I was thinking to be safe, ...
Eller hører den med til traumegrunlaget?	<ul style="list-style-type: none"> - Var redd hele tida. Var syk og deprimert. Blei brukt mot henne at hun ikke umiddelbart kontakta politi - Hun var bekymret. - Trauma - Bad - trauma - It was not making wounds in my mind - opplevde flere katastrofer, ulykker – var vitne til - tiden i Danmark - but it was full of traumas

Var møtet med de norske myndighetene trygt og godt?	<ul style="list-style-type: none"> - Var redd politiet Men det ble brukt mot henne at hun venta 3 uker med å registrere seg - 3-4 dager på venterom - The first I meet I feel safe, because they take serious, not like Nigeria - Ja 2 - Før jeg fikk det første avslaget mitt, følte jeg meg trygg på norsk myndigheter, men nå føler jeg meg lite forstått og uten håp - Nordmennene oppførte seg pent, men hun ble skremt pga politi og dårlige minner. Gråt hele dagen - Politiet behandlet henne pent, men hun var bekymret. - yes
Eller knytter du vonde minner til møtet?	<ul style="list-style-type: none"> - Bad memories - nei - no

- Én kvinne har fått fylt ut dette delskjemaet to ganger, etter to forskjellige fluktopplevelser med 15 års mellomrom.
- Fra Iran til Danmark med ektemann nr 2, fam gj.for. med hans familie der. Slavetiltværelse. Hjelp til å komme til Norge. Meldte seg for politiet i Oslo

H - BAKGRUNN FRA MOTTAK

DIN OPPLEVELSE AV MENNESKERETTIGHETSSITUASJONEN PÅ MOTTAKET

Angi alvorlighetsgrad fra 0–6, 6 betyr – svært problematisk

	0	1	2	3	4	5	6
Mangel på mening <i>- Good contact with nurse. Contact with children, learning Norwegian 2</i> <i>- for meg en frihet å være der -</i>	1	1	2	1			5
Mangel på strukturert dag <i>- When they need me, I'm available (3)</i> <i>- Med barnet er det mening (-)</i>	1			3	1	1	4
Mangel på sysselsetting		1	1	2	1	2	3
Mangel på kontroll over eget liv og framtid		1			1	2	7
Mangel på mulighet til å ta ansvar for familien <i>- If my brother is alive (6)</i>	1		1	1	2		5
Mangel på privatliv <i>I had said to the nurse, to J.. and you, and UDI. When I was with my father, I don't have private (3)</i> <i>- Mye bedre enn I Tyrkia (2)</i> <i>- Bor i leilighet – men er kontrollert av ... (mottaket) (-)</i> <i>- holdt seg for seg selv -</i>		1	1	1	2		4
Opplevelse av ydmykelse <i>- No one knows, but inside me I always judge myself (6)</i> <i>- episoder med nøkkel 20 kr! Personalet på mottaket opptrådte arrogant og truende og konfronterte henne med at hun var illegal. (-)</i>	1	1			2		4
Mangel på likeverd og anerkjennelse <i>- I like to be among people. I respect everyone. I respect myself (5)</i>		1		2		2	5
Mangel på familie <i>- I have family now, You and J..... (-)</i> <i>- hadde barna</i>		1				2	5
Mangel på arbeid <i>- I love to work. When I do not have work, it's serious (5)</i>	1				1	3	6
Mangel på utdanningsmuligheter	1			1	1	2	6
Mangel på rettsopplevelse		1		2	1	1	6
Mangel på sosial kontakt og sosialt liv <i>- Utenfor mottaket</i>	1		1	1	2	2	4
Mangel på kulturell deltakelse	1			1	4	2	2
Mangel på kontroll over egen sak <i>- Most serious (6)</i>					2	2	7
Mangel på demokratisk deltakelse		1			1	3	6

Mangel på organisering i forhold til egne interesser <i>- Organised in Church and Adviser Group (2)</i>	0 1	1	2 2	3 2	5 1	5	6 4
Mangel på religiøs tilhørighet og deltakelse <i>- When I sing, I feel happy and joy (1)</i> <i>- Barnet ble medlem av ... (menighetens navn) da han var 2 måneder.</i> <i>Deltar på alle møter. Alt vel! Vennskap og støtte i menigheten. Søkeren nevner ogs 2 andre venner (asylsøkere) som hun har god kontakt med.</i> <i>(0)</i>	3	1	1			1	4
Mangel på menings- og ytringsfrihet	2	1	2				5
Mangel på helsetilbud <i>- You are the first person who have talked to me about my health (6)</i>		2	2	1	2		4
Mangel på tilfredsstillende levestandard <i>- I'm Okay, as far as I have peace (2)</i>			1	2	2	1	4
Mangel på fysisk aktivitet <i>- Women have aerobic. I join (2)</i> <i>- Bra i Finnsnes, ikke på Sandmoen</i>	1	1	2	2		1	2
Angst og frykt <i>- Every time inside the room, I lock the door. I never go out in the night 6</i> <i>- Ventetiden ekstra vanskelig (6)</i>				2			8
Opplevelsen av å være truet <i>- I feel threatened by UDI (6)</i> <i>- Jeg føler meg truet over alt hvor jeg er. Truet av norske myndigheter ved å bli sparket ut av Norge (6)</i>	1	1	1	1	1		5

- Ulykkelig kjærlighet. Barnets far reiste til Tyskland etter avslag i Norge. Han har giftet seg der.

I – ÅRSAKSVURDERING

Er din psykiske helse et problem?	<ul style="list-style-type: none"> - Ja 8 - Nei - Ja, et stort problem - Yes
Fra når var den et problem?	<ul style="list-style-type: none"> - Blei forverra for 3 år siden etter endelig avslag, men var et problem da hun budde i Iran - Alt hun har opplevd i livet sitt gjør at hun ikke har det bra. I hjemlandet, men det er litt verre her - Always - After the fight when my mother died, December 2003. I remember, we don't sleep. They fight so much. My mother and my father. There were so much blood. - Fra jeg ble giftet bort og til jeg kom til Norge. Og nå etter det siste avslaget. Nå er jeg skikkelig deprimert. Jeg har prøvd å ta livet mitt - siden barnets fødsel. - I Niger - I Iran bar hun det inni seg, her i friheten eksploderte det - fra den dagen hun ble arrestert - I had stress. I had traumas. But from I was victim of rape, and had Hepatites – from when I came here.

DE ALVORLIGSTE ÅRSAKENE

- Da jeg fikk vite at jeg ikke kunne få flere barn

Angi alvorlighetsgrad fra 0 – 6, 6 betyr svært alvorlig

	0	1	2	3	4	5	6
Personlige tap i hjemlandet <i>- tapt kontakt med 3 av barna (4)</i>	1				3		7
Traumer fra hjemlandet					1	2	8
Atskillelse fra hjemlandet <i>- Her er det menneskerettigheter. I hjemlandet er det ingen ting.</i>	3				2		4
Traumatiske opplevelser i hjemlandet					2		7
Atskillelse fra og bekymring for familien <i>- Especially my brother, and not my father (6)</i> <i>- Since my mother is not there (1)</i>		1	1	1	2		5
	0	1	2	3	4	5	6
Traumer fra flukten <i>- Hun visste ikke hvor hun skulle, hva som skulle skje, osv.</i> <i>- oppholdet i Danmark -</i>	1	1			1		6
Tilværelsen på norsk mottak. <i>-When I was in camp, I thanked God that I had a place to stay and money to by food. When bad answers came from UDI, I feel no more hope (3)</i> <i>- ventetiden, usikkerheten (6)</i>			1	3	1		5

- En kvinne har fylt ut denne delen to ganger fordi hun har flukt fra to forskjellige land

KOMBINASJON AV ÅRSAKER

Er årsakene uavhengige av hverandre?	- <i>Jeg har bare et problem. Jeg kan ikke bo i Tyrkia mer. Hvis jeg må tilbake, får jeg masse problemer igjen.</i>
Eller bygger de på hverandre?	- Ja 5 - <i>Det kommer én (årsak) og så bygger det på hverandre</i> - <i>When I'm thinking. All together.</i> - <i>Bygger på hverandre</i> - <i>They build on each other</i>

Har tiden i Norge lettet det psykiske trykket?	- <i>Nei, ikke før oppholdstillatelse blir gitt</i> - <i>When I had got no answer and I was working, I feel that this problem was going out.</i> - <i>Ja</i> - <i>Det ble lettere rett etter jeg kom, men nå har det blitt vanskelig igjen alt sammen.</i> - <i>Lettere å være her, men ofte vanskelig pga meldinger hjemmefra</i> - <i>Mange ting er lettere, friheten. Traumene kommer opp.</i> - <i>Nei</i> - <i>It has eased</i>
Eller har den gjort det vanskeligere?	- <i>Hun tror det blir verre igjen. Hun har det vanskeligere hver gang. Hun vet ikke hva som skal skje i framtida.</i> - <i>More difficult</i> - <i>After I received the news, I feel there is no life to live again. That was when I was trying to take my life</i> - <i>Ja</i>

Hvis du skal angi etter alvorlighetsgrad fra 0 til 6, hvor alvorlig har mottaks- og ventetilværelsen bidratt til dine psykiske problemer.	0	1	2	3	4	5	6
- <i>Ventetiden har vært noe av det verste for meg. Jeg har sakte bygd meg opp, og fort satt ned igjen..</i>				1	1		7

IDEEN OM KVINNEN SOM DEL AV MANNEN

Kjønnsforfølgelse i Iran

et gjennomført mønster for grove, åpenbare eller omfattende brudd på menneskerettigheter.

Torturkonvensjonens, artikkel 3:

1. *Ingen konvensjonspart skal utvise, sende tilbake ("refouler") eller utlevere en person til en annen stat når det er skjellig grunn til å tro at vedkommende vil være i fare for å bli utsatt for tortur.*
2. *For å avgjøre om slik grunn foreligger, skal de kompetente myndigheter ta alle relevante forhold i betraktning, herunder, der dette er aktuelt, om det i den stat det gjelder, finnes et gjennomført mønster for grove, åpenbare eller omfattende brudd på menneskerettigheter.*

I Iran finner vi slike mønstre, blant annet slike som er spesifikt rettet mot kvinner. Det er gjennomført. Det dreier seg om grove, åpenbare og omfattende krenkelser av menneskerettighetene. Likeverd blir ikke praktisert. En iransk kvinne er ikke tilkjent selvstendig menneskeverd. Hun er en del av mannen.

Forfølgelse er per definisjon alvorlige krenkelser av menneskerettighetene. Her skal beskrives gjennomførte mønstre for forfølgelse på grunn av kjønn.

Våre fremste kilder til å forstå hva som er fungerende praksis, er kvinnelige asylsøkere fra Iran. Utgangspunktet er deres erfaringer og mønstrene erfaringene tegner. Dette leder tilbake til dekret, lover og regler. Regler og praksis henger i hop. De rinner av samme kilde, Imam Khomeinis strategi, program og dekret.

FRYKT OG KJÆRLIGHET

Reza Shah forbød ikke bare sløret, klessymbolet på kvinnens underkastelse. Han forbød også turbanen, klessymbolet på mullahenes maktposisjon. Mohammed Reza Shah aksepterte at kvinner kunne kle seg slik de ønsket. Imam Khomeini tok bort valgfriheten. Han påbød sløret. Han påbød det, og la stort alvor og religiøs makt i påbudet. Ikke å følge kleskodene, ble erklært tilsvarende religiøst frafall, apostasi.

Det er lite trolig at det underliggende motivet var fromhet og hengivenhet. Khomeini kunne mer enn sin sharia. Han kunne historie. Hans islam er vel forankret i historien. Loven gitt én gang for alle. Absolutte makt til den lovkyndige – faqih. Han kunne også revolusjonsstrategi. Med referanse til den store franske revolusjon og den store russiske. Et vesentlig element for å bringe revolusjonene under kontroll, var påfølgende perioder med terror, fryktskapende virksomhet. Imam Khomeini visste å kreve gudsfrykt, og å gjøre frykten konkret.

Kleskoder

Et grunnpoeng med kleskoder er at de gir regler å kontrollere etter. Kontroll krever kontrollapparat. For Imamen var det viktig med kontrollapparat utviklet fra moskeene og ikke fra det tradisjonelle statsapparatet. Det hørte til hans revolusjonære oppskrift å utvikle et alternativt maktapparat. Vi noterer dertil en gammel og alminnelig erfaring, nemlig at det har appell å ha som oppgave å kontrollere andres religiøse livsførsel, spesielt naboens. Det lå derfor vel til rette for og gikk raskt å organisere og bringe Komiteh i virksomhet.

Det gjaldt ikke kleskoder alene. Sammen med kleskodene ble rustet opp tradisjoner med og gitt regler for adskillelse av kjønnene. Gutter og jenter skulle gå på forskjellige skoler. De skulle ikke ha felles møteplasser i fritiden. Til gjengjeld ble de lastet med religiøse plikter, tidebønner, koranlesning og botsøvelser og avstraffelse når de trådte feil. Alltid var det noen som vaktet deres skritt.

I forhold til menneskerettighetene ser vi:

- Menneskeverdet krympes
- Likeverdet krympes
- Retten til privatliv blir borte.
- Forsamlings- og organisasjonsfriheten blir borte
- Tanke-, samvittighets- og religionsfriheten blir borte
- Ytringsfriheten knebles
- Rettssikkerheten blir borte
- De sosiale og kulturelle rettighetene blir pulverisert
- Foreldrene mister retten til å bestemme undervisningen for sine barn
- Frykten blir ikke borte. Frykten er instrumentell.

Frykt som den fremste motivator. Forelskelse - et utenkelig element.

Kommentar – et fenomen vi kan kjenne igjen, også i Norge

Hvorfor gir man regler? Noen ganger er reglenes formål å ha noe å kontrollere og sanksjonere eller straffe etter. Her ser vi et eksempel på at reglenes formål har vært:

- å utvikle et kontroll- og maktapparat
- å kontrollere
- å straffe
- for derigjennom å skape frykt
- og underkastelse

Makt og kontroll er stimulerende. Et kontroll- og maktorgan blir fort selvstimulerende. Et mandat. Viljen til å gjøre en god jobb. Behovet for de nyeste og mest raffinerte kontrollmidlene. Ny teknologi gir nye ting å kontrollere. Oppgavene vokser og man trenger nye ansatte. Vi ser oppskriften på kontroll i ukontrollert vekst.

Dette er ikke et spesielt iransk eller islamistisk fenomen. Dette er karakteristika som kan kjennetegne de fleste stater i staten.

Det eksemplet på stat i den norske staten vi fra vårt ståsted spesielt observerer, ligger under feltet fremmedfrykt, som helst betyr at de fremmede skal frykte; jøder, samer, tatere, sigøynere ... nå asylsøkere og desslike. Vi observerer et apparat og en virksomhet i vekst. Gjennom Schengen og Dublin og Eurodac og Schengen InformasjonsSystem og politisamarbeid har apparatet og virksomheten fusjonert med tilsvarende i Europa. Nye

elementer trekkes inn. Nye sanksjonsgrunnlag og nye sanksjonsformer. Ny sannhet og nye kriterier for sannhet.

Man skal være meget vare for signaler på utvikling av stater i staten. De viser seg fort som barbariske strukturer. Så i Iran. Så også i Norge.

Frykt og kjærlighet

Imam Khomeini har beskrevet sin styringsmodell og sitt politisk-religiøse program i boka *"Islamic Government: Governance of the Jurist"* (1970). Dette er en bok det etter vårt syn er meget beklagelig ble forbudt. Som undergrunnsskrift var den livsfarlig. Som kampskrift i åpen debatt, ville den neppe hatt stor styrke. Fordi forfatteren gjør seg sårbar. Han beskriver eget mandat for allmakt og begrunner dette. Makten ligger i den rette suksesjon. Loven er fast, og gitt én gang for alle. Det er den lovkyndige som kjenner loven og som med det også har utøvende og dømmende makt. Uttrykket som brukes, er viseregent. Med henvisning til kristen tradisjon har vi valgt å si stedfortreder. I den rollen har han ufeilbarlighet.

Et vesentlig poeng er at styringsmodellen ikke bare gjelder øverste åndelige leder. Det som beskrives, er en allmenn styringsmodell. Tilsvarende allmakt og ufeilbarlighet gir han til de utpekte stedfortrederne i de underliggende enhetene.

Poenget her er at den samme modellen gjelder for familien. Familielovgivningen gir familieherren allmakt. På samme måte som du skal frykte Gud, skal du frykte hans stedfortreder. Husets herre har utøvende, dømmende og lovgivende makt. Det er etter loven ikke et likeverdsforhold mellom mann og hustru. Han eier henne. Hun er en del av ham. Formelt er dette jevngodt med et slaveforhold. Det er ikke i alle familier det fungerer som slaveforhold. Men fenomenet er vanlig. I mange familier er virkeligheten i samsvar med huserrens mandat. Det er ikke likeverd mellom mann og kvinne.

I slike familier, hvor modellen dikterer eller hjemler slik virkelighet, er likeverd og med den kjærlighet borte som både ide og virkelighet. Motivator er frykt og tukt, ikke kjærlighet og likeverd.

Huserrens jurisdiksjon

Noe man skal være oppmerksom på, er at når husets herre, eller familiens herre, er tildelt utøvende og dømmende makt, så innebærer det bl.a. et omfattende strafferettslig område som ligger utenfor innsyn og kontroll og rettssikkerhet i samsvar med menneskerettighetene. Det gjelder forhold som:

- korporlig avstraffelse - det kan fort si tortur eller grusom, umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff.
- frihetsberøvelse
- rolle som er i konflikt med menneskerettighetenes slavebegrep

Vi kan nevne eksempler:

- Den ekteskapelige rett og den ekteskapelige plikt. Det skjer ikke voldtekt i ekteskapet. Seksuallivet er hans rett og hennes plikt.
- Den ekteskapelige lavalder for jenter er 9 år, for gutter 15. Den som bestemmer jentas ekteskap, er faren, i forhandlinger med det som er ektefellens side. Dette innebærer bl.a en prisfastsettelse. Det er ikke alle jenter som giftes bort unge. Men en stor prosent gjør det, ofte med menn som er betydelig eldre enn dem selv. Vi har eksempler på kvinner som orienterer om at de verken hadde bryster eller menstruasjon

før de ble gift. Dette er en tradisjon som er i samsvar med slavebegrepet, slik det er definert i konvensjonene.

- Jentas kropp. Den tradisjonelle jomfrutesten. En mann skal kunne forvente at hans brud er jomfru. Den tradisjonelle testen er at hun leverer blod på lakenet første natta. Det en brud kan risikere hvis hun ikke er jomfru, er i verste fall å bli stenet, eventuelt å bli levert tilbake til familien til deres håndtering
- Jentas identitetspapirer. Før hun er gift, er hun knyttet til farens navn. Ved ekteskap blir ektefellens navn ført inn som ansvarlig. Når hun er ute på offentlig sted, må hun, i tillegg til identitetspapirer, også kunne legitimere sin mesters tillatelse. Det gjelder også ved å søke studieplass, ved reiser, ved søknad om pass, ved søknad om utreisevisum, ved besøk til sin gamle familie, osv. Hvis jenta ikke er gift og faren dør, overføres ansvaret til annen mannlig slektning, farfar, eldste bror, onkel, osv. Hvis jenta er gift, og ektefellen dør, forblir ansvaret i ektefellens familie.
- Utroskap. I samsvar med religiøst frafall. Det er dødssynd. En spektakulær straffemethode som enda praktiseres, etter mange tusens års rituale, er stening, til død og evig pine. Etter det vi kan forstå, praktiseres i en viss grad husherren hals- og hoderett. Ikke bare at den syndefulle kvinnen dømmes til død og evig pine, men at også eksekveringen skjer i familiens regi. Dette er form for dom og straff som i liten grad føres rapporter om og kommer fram i offentlige papirer og internasjonale rapporter.
- Skilsmisse. Det er mannen som innvilger skilsmisse. Selv om det skjer ved en offentlig skilsmissemøte, er det mannen som innvilger, og, når det skjer etter hennes ønske, gjerne etter forhandlinger om hva hun må betale. I prinsippet tilhører barna mannen og hans familie. Jenter kan være i moras omsorg til de er 7.

Normer og praksis

To normsystem satt mot hverandre. Det rådende er Khomeinis forståelse av loven, sharia. Denne ser vi i forhold til menneskerettighetene. De to systemene harmonerer ikke. Den rådende normen krenker menneskerettighetene grovt.

Ett er den rådende normen. Den praktiske virkelighet kan ofte avvike. Det som imidlertid er å påpeke, er hvor mye virkelighet som er i samsvar med normen, og som dermed tegner de mønstrene av krenkelser vi har beskrevet. Jenter som beskriver slik virkelighet, har rett til å bli tatt på alvor.

Vi skal ikke her gjøre forsøk på kartlegge det som avviker fra det som skulle være rådene norm. Det spørsmålet som fra vår side er verdt å stille, er:

Hva er perspektivene for den kvinnen eller jenta som bryter ut?

8. mars var det en kvinne som, som protest mot de overgrep og den undertrykkelse hun hadde vært utsatt for i Iran, og for hvilke chadoren er et symbol, satte fyr på en chador på torget i Trondheim. Dette skjedde til applaus. Imidlertid har andre fra Iran reagert så sterkt og så mye at hun har følt seg truet.

En grunn til å nevne dette her, er at også i Iran brennes chadorer, men med kvinnen i. Noe vi får beskrevet, er hvor mange kvinner og unge jenter som tar eller forsøker å ta sitt eget liv. Piller. Gift. Bål. Hoppe fra stor høyde. Én hadde forsøkt å spise synålene sine. Svært ofte

forsøker jenter å ta livet sitt, som alternativ til å bli giftet bort til en for gammel mann. Hun vet ikke noen annen mulighet.

Vi har så langt ikke fått informasjon om noe som svarer til et norsk krisesenter i Iran.

Hva slags offentlig eller privat hjelpeapparat står så tilgjengelig?

Politi?

- Det er en mulighet for at bortløpne jenter bringes tilbake til sin rette herre og mester for hans avgjørelse av hva som videre skal skje med henne.
- Det er også en mulighet for at politiet tar hånd om henne selv, eventuelt setter henne i tjeneste til å inngå korte, ærbare ekteskap med bemidlede menn. Etter vår målestokk vil vi muligens kalle det prostitusjon eller sexslaveri. I Iran kan det skje i egne hus som er laget til slikt, og hvor en mulla har ansvaret for at ting foregår i korrekte former. Den mullahan som har dette ansvaret, kalles *Hakemshare*, og er utpekt til oppgaven fra den åndelige fører.

Moskeen?

- Vi har fått beskrevet en gammel tradisjon hvor bortløpne jenter kan søke moskeen og hvor den ansvarlige mullahan, hakemsharen, tar seg av dem som en del av sin husholdning. Betegnelsen på slike jenter er '*kanis*' som betyr '*kvinnelig slave*', hvilket i praksis vil si seksslave. Hakemshar er den mullahan, som mot betaling, gjerne i naturalia, velsigner grøden og annen verdiskapning og virksomhet og gjør den '*Halal*'. Etter Khomeini har han nå også som oppgave å velsigne kortvarige ekteskap.

Det offentlige arbeidsmarkedet?

- Med Gozinesh og Herasat som nåløye. Kanskje, hvis det er noen som betaler for det, eventuelt at hun vil yte noen spesielle tjenester.

Det private arbeidsmarkedet?

- Vi går her over i det uregistrerte liv. Det kan selvfølgelig være at hun treffer på en velgjører i verden. Men man kan ikke basere seg på det. Større er sjansen for at hun finner noen som utnytter henne, til seksuelle og/eller andre tjenester, og til liten eller ingen betaling, eventuelt som kortvarig gift ekstrahustru.

Hva slags støtteapparat står tilgjengelig for den jenta som returneres Iran fra Norge?

Det spørres jo om hun får anledning til å oppsøke noe som helst. Flukten har vært utroskap mot både det ene og det andre. Utroskap er dødssynd. Det kan være spørsmål om hva slags myndighet hun overleveres til. Vi vet ikke. Det vi er noenlunde sikre på, er at hun på flyplassen vil bli sjekket av Ettelaat, informasjonsdepartementet. Det vi videre er sikre på, er at når det gjelder å definere hennes identitet, er det et hovedspørsmål hvilken mann hun kan knyttes til.

Trondheim, 12.04.08

Med hilsen for Rådgivningsgruppa i Trondheim

Bernt Hauge

Philip Njaru

WOMEN ARE NOT PROTECTED IN CAMEROON

Cameroon.

Population 18 Million.

Women 51 percent.

Men.49 percent.

The law prohibits rape, although police and the courts rarely investigated and prosecuted rape cases.

Domestic violence against women is common. While there were no reliable statistics, newspaper reports indicated that the problem is widespread. A 2005 survey cited by the *Cameroon Tribune, the government daily newspaper* during the year indicated that 39 percent of women living with a man (married or unmarried) were victims of physical violence and 28 percent were victims of psychological violence.

The law does not specifically prohibit domestic violence. While assault is prohibited and is punishable by prison terms and fines, the government did not effectively enforce it in cases of assault on women. Women's rights advocates asserted that the law does not impose effective penalties against men who commit acts of domestic violence. Spousal abuse is not a legal ground for divorce. In cases of sexual assault, a victim's family or village often imposed direct, summary punishment on the suspected perpetrator through extralegal means, ranging from destruction of property to beating.

On March 2, 2005 the government, in cooperation with the United Nations Fund for Women, launched the Fund to Combat Gender-Based Violence.

In 2006 breast ironing emerged as another form of violence against women, practiced in an effort to protect prematurely well-developed young girls from predatory older men. NGOs lead public awareness campaigns to combat this practice during the year.

While the law prohibits sexual harassment, very few cases were reported or prosecuted during the year. The government did not conduct any public education campaigns on the subject and there were no statistics available on its occurrence.

Despite constitutional provisions recognizing women's rights, women did not enjoy the same rights and privileges as men. Some points of civil law were prejudicial to women.

The law allows a husband to oppose his wife's right to work in a separate profession if the protest is made in the interest of the household and the family; a husband may also end his wife's commercial activity by notifying the clerk of the commerce tribunal of his opposition based upon the family's interest.

Customary law is far more discriminatory against women, since in many regions a woman traditionally was regarded as the property of her husband. Because of the importance attached to customs and traditions, civil laws protecting women often are not respected. In the customary law of some ethnic groups, husbands not only maintain complete control over family property, but also can divorce their wives in a traditional court without being required to provide either verifiable justification or alimony. Polygyny is permitted by law and tradition. In cases of divorce, the husband's wishes determine the custody of children over the age of six. While a man may be convicted of adultery only if the sexual act takes place in his home, a woman may be convicted without respect to venue.

Traditional law normally governs the extent to which a woman may inherit from her husband in the absence of a will, and traditions varied from group to group. In many traditional societies, customs grant greater authority and benefit to male heirs than to female heirs. Women were also forced to marry and in some regions parents could, and did, give girls away in marriage without the bride's consent. Once a husband, who could be many years older than his bride, paid his wife's parents a dowry, the girl was considered the husband's property. When a married man died, his widow often was unable to collect any inheritance, since she herself was considered part of the man's property. Often the widow was forced to marry one of the deceased husband's brothers. If she refused, she had to repay the bride price in full and leave the family compound. In the northern provinces, some Lamibe reportedly prevented their wives and concubines from leaving the palace. The lack of a national legal code covering such family issues often left women defenceless against these male-oriented customs.

Women in detention centres are subjected to rape and other forms of sexual violence by male prison guards and other inmates as women and men are detained in same cells most often. Women are stripped naked and forced to dance, their bodies insulted and mocked. Soldiers carried out torture, rape and looting spree. Female school children, nursing women and pregnant women are systematically raped. Women in a small village called Lobe Town in Ndiain Division were forced naked, forced to wash their vaginas in pools of smelling muddy water, and forced to roll themselves in same stinking muddy water, were beaten with cutlasses, sticks, military belts and smashed with military boots. Women with babies were subjected to same inhuman treatment, while a three months pregnant woman was beaten until her pregnancy aborted. A heavily pregnant Nigerian woman was raped by a Police officer under gun point on her matrimonial bed during night police control on immigrants.

The socio-economic status of the women is very low and exposes them to violence at the public and private levels and victims of rape or sexual assault or torture or other forms of inhuman treatment do not complain out of fear and shame, and this protects the perpetrator. Female Genital Mutilation, FGM remains a worrying problem as there is no law outlawing its practise in Cameroon.

The sufferings of Cameroonian women is shocking and state institutions put in place to protect the rights of citizens remain as helpless as the victims themselves.

The consequences are very serious, exposing abused women to depression, trauma, anxiety, sexual dysfunctioning and many other psychological problems with no redress. Violence may affect the reproductive health of women, with unplanned pregnancies, sexually transmittable diseases, STDS, including HIV/AIDS.

Even children who see their mothers abused may become victims or abusers themselves.

These violence against women exposes them to constant fear ,insecurity and uncertainty which reduces them at low status and denies them the opportunity to contribute towards the socio-economic and political development of Cameroon, and the world.

Of the over 200 political parties in Cameroon, non is headed by a woman.

Cameroonian Women urgently need protection.

I think, the way forward is for the international community to support and protect the Cameroonian Women from all forms of discriminations and torture, inhuman and degrading treatment and punishments, and I think the Norwegian Women and community could give a helping hand in this direction.

This reports on the pathetic situation of Cameroonian Women were gathered and published by the US State Department, Cameroon Country Reports on Human Rights Practices for 2007, World Organisation Against Torture, OMCT, in Geneva, Switzerland and Independent Investigations carried out and published by Njaru Philip.

Njaru Philip.